

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 21. maaliskuuta 2011

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 3 56. vuosikerta

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvosto sai uuden puheenjohtajan: Ilmavoimien alikersantti astui everstin saappaisiin

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvostossa puheenjohtajan pestiä hoitaa jatkossa maanviljelijä, insinööri **Esko Pulakka** Nokialta. Viime vuodet puheenjohtajana toiminut eversti evp. **Antero Pärssinen** Hollolasta halusi luopua tehtävästä.

– Tässä nyt astuu ilmavoimien alikersantti everstin saappaisiin. Suurethan ne ovat täyttää ja hölskyvät varmaan pitkään, mutta yritän parhaani, lupasi Esko Pulakka kiitospuheenvuorossaan.

Sotilasarvoilla ei kuitenkaan pelata, vaan suurin merkitys on kiinnostuksesta karjalaisuuteen ja juuriin kotiseudulla, Pyhäjärvellä.

– Näitä perinnesäätiön luottamustehtäviä hoidetaan kunnioituksesta juuriin ja kunnioituksesta vanhempiin sukupolviin, summasi Pulakka.

Hallintoneuvoston puheenjohtajuutensa päättänyt Antero Pärssinen kiitettiin Karjalan Liiton siirtoväen muistomitalilla ja **Yrjö S. Kaasalaisen** sorvaamalla nimikkonuijalla. Pärssinen kutsuttiin myös säätiön kunniapuheenjohtajaksi.

Antero Pärssinen puolestaan evästi seuraajaansa Pulakkaa ojentamalla tälle Vpl. Pyhäjärvi - kappale kannakselaisvaiheita -historiikin, veljensä kotipihaan visakoivusta tekemän nuijan sekä säätiöhallinnosta opastavan kirjan.

Pyhäjärvi-Säätiö on myös saanut merkittävän testamenttilahjoituksen.

JATKUU SIVULLA 3

Antero Pärssinen (vas.) luovutti puheenjohtajan nuijan seuraajalleen Esko Pulakalle.

Ovatko urheilijamiehet tuttuja?

Etsiskelin papastani vanhoja urheilukuvia 1920-luvulta ja silloin löysin tämän kuvan. Kuvassa on ainakin urheilijamiehiä. Oikeassa reunassa seisoo isosetäni eli pappani **Matti Sipposen** veli **Viljam Sipponen**. Hän on syntynyt Valkjärven Kahkaalassa 1904 ja muuttanut Terijoelle 1935. Ihan kuin hänellä ja toisessa reunassa seisovalla urheilijalla olisi päällään Kiiston paidat? Kiisto taas mielestäni

viittaa Pohjanmaalle.

Yhdelle miehelle (kolmas vasemmalta) on piirretty risti päälle entisajan tavan mukaan merkiksi ajasta ikuisuuteen siirtymisestä. Hänen vieressään olevalla kaverilla on myös jokin merkkipaita, ihan kuin paidassa olisi ainakin kirjain S. Juoksukengät ansaitsevat myös vilkaisun!

Pappani harrasti 1910-luvulla juoksua ja pari vuotta sitten innostuimme No-

kialla osallistumaan Sipposen joukkueella Kaiun muistoviestiin. Sieltä saimme palkinnoksemme Kaiun kirjan, josta puolestaan löytyi lähdeaineistosta pappani Pyhäjärville tekemä juttu vuodelta 1961.

Taas virittelemme joukkuetta Muistoviestiin ensi kesän juhlille.

TARJA SIPPONEN
Tampere
tarja.sipponen@pp.inet.fi

Riskiretkellä Pyhäjärvellä kesällä 1985

Luvattomalla reissulla kesällä 1985 oli monta mutkaa matkassa, ja Lada-taksimmekin sippasi. Oppaana toiminut Helena Sällinen ja Matti Ahvonen lähdössä kohti Hassinmäkeä pois paikalta ennen lisäyleisön tuloa ihmettelemään, ketä on liikkeellä.

Tänä päivänä käy kesäisin bussilasteittain kotiseutumatkajia Karjalassa. Vielä 25 vuotta sitten se ei ollut mahdollista; **Kalervo Ahvonen** muistelee, milaista oli vierailla Pyhäjärvellä silloin, kun siellä ei vielä olisi saanut käydä.

– Näin jälkikäteen tarkasteltuna olimme silloin sa-

laisella matkalla ja eräällä tavalla suorastaan hulluja tai ainakin enemmän kuin uhkarohkeita toteuttaessamme silloisen suunnitelmamme, toteaa Ahvonen matkasta, joka järjesteltiin Leningradin turistimatkan yhteydessä.

Ennen kuin juurille Pyhäjärven Hassinmäelle

päästiin, oli tekeydyttävä venäläiseksi junamatkustajaksi, piileskeltävä puskipuutarhaa ja pelättävä miliisiä.

Hotellissa Leningradissa ei asiasta uskallettu hiiskua kenellekään, koska seinillä saattoi olla korvat, jopa silmät.

SIVUT 10-11.

21. maaliskuuta 2011

Kirjoittakkaa muistii, ettei unohu

Luottavaisena arjessa ajattelee, että aikaa on. Kalenteri täyttyy ja yhtäkkiä muutama viikonloppu, kuukausi, miltei vuosi on kulunut, noin vain. Suunniteltua suvun tapaamista on lykättävä, kalenterit kaikilla vain ovat niin yhteen sovittamattomia, viikonloppu tunteineen ei näytä riittävän juuri mihinkään. Miten yksinkertaiselta tuntuva järjestely voikin olla niin vaikeaa.

Vuoteen vieressä hiljaa keskustellen kiirettä ei yht'äkkiä enää ole. On aikaa. Puhe kääntyy pitkän elämän taipaleelle, yhteisiä muistoja, yhteisiä hetkiä, voi miten hauskaa olikaan! Muistatko?

Puhe kääntyy myös evakkotaipaleelle, kahteen kertaan kuljettuun. "Kun tulimme tänne, kysyivät: Keitä työ uotta? Mistä työ tuletta? Miks työ tänne tuletta? Ajattele!". Hetkessä taas oivaltaa, mikä matka, mikä taival! Itse tuskin jaksaisin, kevyemmän ajan lapsi. Ymmärränpö loppuun asti, ymmärränpö koskaan? Ovat aikansa maahanmuuttajat, sopeutujat. Sodan jaloista paenneet, vieraaseen ympäristöön alkamaan elämää. Ensin toisten olikkeissa, jotkut hyväksytyinä ja tervetulleina, jotkut torjuttuina, miltei anteeksi pyydellen. Vähitellen, hiljalleen omillaan, kunhan järjestyi. Kotouttamisen tarvittiin luja tahto ja luja luottamus tulevaan, katto pään päälle, käsi auran ja lypsyämpäriin, lapset koulutielle oppimaan. Kielikylpyyn paikallisten kanssa haastamaan samaa elämän sisältöä, vaikkakin eri muotoisin, mutta saman kielen sanoin. Rakentamaan, elämään rinnakkain eri tottumuksin. Muuttamaan asenteita, murtamaan ennakkoluuloja, sulattamaan sydämen jäitä. Vaikuttamaan asioihin, puheenjohtajan nuijaan asti.

"Kirjoittakkaa muistii, ettei unohu." Muisti on niin lyhyt, epävarma, epäluotettava. Kyllä, kyllä kirjoitamme. "Sill' mie uon kertont kaikk', hää muistaa." Kirjoitamme kaikki läheiset niin että on muistettu, elämän vaiheet ja tarinat kunkin kohdalta ettemme unohda, lupaan. Lupaan mielessäni jättää aikaa kuunteluun, kysymiseen, otan selvää. Huomaan, että tutuksi luultu ei olekaan tiedossa niin hyvin kuin oletin. Huolehdiin siitä että lapseni tietävät, kerron lastenlapsilleni keitä olemme, mistä tulemme ja miksi, kun alkavat ymmärtää. Että tietävät, ymmärtäisivät ja muistaisivat vuorollaan. Kunhan varttuvat, nuo pienet lapsenlapseni, niin mieleen istutan virpomisen palmusunnuntain aattona, vitsoin siunaamisen, en noitumista, ja lastenlasteni ranskalaissuomalaisiin mieliin laulan kuten olen isältäni oppinut: "Veä nuottaa vennäi poika, saa kallaa karjalaise poika, kissalle kiiski...". Kerron ja laulan viivyttämättä.

Talvisodan
päättymispäivänä
13.3.2011

MARJA HÄRMÄ
Pyhäjärvi-Säätiön
hallituksen jäsen

Tervetuloa Pyhäjärvi-juhlille Sastamalaan!

Juhlienne pitopaikka, Sastamalan kaupunki on perustettu aloittamaan toimintansa 1.1.2009. Silloin lakautettiin Vammalan kaupunki sekä Äetsän ja Mouhijärven kunnat. Suodenniemen kunta oli liittynyt Vammalaan vuoden 2007 alusta.

Vammala puolestaan on perustettu 1917 toimintansa aloittaneeksi kauppalaksi, muuttunut kaupungiksi 1965 ja laajentunut 1973, kun Karkun ja Tyrvään kunnat liitettiin Vammalaan. Lakannut Äetsän kunta puolestaan muodostui Kiikan ja Keikyän kunnista 1981.

Uuden kaupunkimme nimeksi valittiin Sastamala siksi, että sen nimisen vuosisataisen kirkkopitäjän keskusta oli kaupungissamme luonnonkauniin Rautaveden rannalle rakennetulla kirkolla. Kutsumme Teidät kaikki juhlapahtumiin tämän kansallismaiseman äärelle. Kaksitornisen Tyrvään kirkon vieressä Vammaskosken sillan alla Rautavesi vaihtuu ala-

juoksun suuntaan Lieko-vedeksi. Vesistö on meille sastamalalaisille tärkeä, samoin kuin Teille, Vpl Pyhäjärven rannalta pois muuttaneille. Kotiseudun järvimaisema jää lähtemättömästi mieleen kiinnekohdaksi identiteetille.

Kotiseutuun kiinnittymisen on nykyisin myös Sastamalassa jatkuva puheenaihe. Monen identiteettinä on edelleen suodenniemeläisyys, mouhijärveläisyys tai tyrvääläisyys sen oman kotiseudun mukaan. Kuntaliitoksista huolimatta ihmisten kokemana kotiseutuun samaistuminen liittyy vahvasti sosiaaliin yhteisöihin, joissa ihmiset ovat mukana ja tapaavat toisiaan. Alue säilyy mielissä muistinvarensa ja identiteetit voivat kiinnittyä siihen. Muistijälkiä voivat jättää ja niitä vahvistaa kylätoimikunnat, urheiluseurat ja muut paikalliset yhdistykset. Kuntaliitostutkimusten mukaan vahva kuntaidentiteetti voi toimia kuntaliitoksen esteenä, mutta toisaalta kuntaidentiteetti ei heikkene heti kuntali-

toksen jälkeen. Samaistuminen voi jopa vahvistua heikkenemisen sijaan. Alueellinen identiteetti ei tarvitse hallinnollista yksikköä kiinnityspisteekseen. Ratkaisevassa asemassa ovat paikalliset verkostot, sosiaaliset suhteet ja niistä paikkaan kiinnittyvä yhteinen, kollektiivinen identiteetti.

Teille, arvoisat juhla vieraat, edellä esittämäni saat- taa olla mielenkiintoista luettavaa Vpl Pyhäjärven näkökulmasta. Lehtenne, urheiluseura Kaiku, oma Karjala-seuranne, nämä juhlat ja monet muut asiat ovat juuri niitä tärkeitä symboleja ja tapahtumia, jotka ylläpitävät alueellista muistia ja muistoja omasta kotiseudusta. Suomalaisten omaan alueeseemme liittyvä vahva identiteetti oli lähtökohtana puolustukseen ryhtymiselle. Historiasta tiedämme, että olemme joutuneet useampia kertoja hyökkäyksen kohteeksi suurempien valtioiden välisistä sopimuksista ja tavoitteista johtuen. Niissä tilanteissa paikallinen väestö on joutunut vaikeissa oloissa siir-

Kaupunginjohtaja Paavo Salli.

tymään pois kotiseudultaan. Muistot omasta kotiseudusta ovat lähtemättömät ja pysyvät pitkään. Lehdestänne Vpl Pyhäjärvi käy ilmi, että karjalainen perinteenne on siirtynyt ja siirtyy myös tuleville sukupolville.

Tervetuloa kaupunkiimme viettämään muistorikasta juhlaa!

PAAVO SALLI
kaupunginjohtaja
Pyhäjärvi-juhlien
2011 suojelija

Lähde pitäjäesittelijäksi Turkuun Karjalaisille kesäjuhlille

Karjalaiset Kesäjuhlat Turussa 17.-19.6.2011 kaipaavat reippaasti lisää talkoolaisia. Heitä tarvitaan moneen kohteeseen. Kesäjuhlilla on viimevuotiseen tapaan lauantaina ja sunnuntaina 18.6. - 19.6. avoina luovutetun alueen pitäjiä esittelevä infopiste. Infopisteeseen tarvitaan henkilöitä vastaamaan kävijöiden kysymyksiin, opastamaan heitä ja antamaan heille neuvoja ja vinkkejä. Nyt kutsumme mukaan myös Vpl. Pyhäjärveä tuntevia, pyhäjärveläisjuurisista ja heidän jälkeläisistään. Infopisteessä ovat mukana myös sukuseurat ja pitäjälehdet.

Esittelijäksi tulevan pitää osata etsiä netistä perustietoa pitäjästä tai hänellä tulee muuten olla laajalti tietoa luovutetun alueen pitäjistä. Toiveena on, että kaikki esittelijät pystyvät opastamaan muidenkin kuin oman pitäjänsä asioista kiinnostuneita kävijöitä. Esittelijän tulee osata opastaa kyselijä tiedon lähteille sekä vinkata joitain tahoja, josta saa lisätietoa kuten ao. pitäjän nettisivut, Karjalan kartat ym. Pitää myös osata neuvoa ottamaan yhteyttä pitäjäseuraan, paikalliseen pitäjakerhoon, jos sellainen on, tai pitäjää tunteviin henkilöön. Ei saa sanoa töksäyttää, että "en tiedä mitään asiasta". Työvuorot järjestetään muutaman tunnin jaksoissa. Esittelijöiden käytössä on tietokoneet.

Pitäjiä esittelevään infopisteeseen haluavat ottakaa yhteyttä Karjalan Liittoon Mervi Piipposen p. 09-7288 1714 ja 040- 583 9295 mervi.piipponen@karjalanliitto.fi tai Kaarina Pärssinen puh. 040-519 3036. kaarinaparssinen@gmail.com Tervetuloa mukavaan joukkoomme!

KAARINA PÄRSSINEN

Ukkosen sukuseuran kuulumisia

Ukkosen sukuseuran ry:n (Sakkolan Koukunniemi, Pyhäjärven ja Sakkolan Lohijoki) perinteinen sukujuhla ja sukkokokous pidettiin kesällä 2010 Kauttuan Klubilla 14.8.10. Paikalla oli 35 suvun edustajaa.

Varsinaisessa sukkokokouksessa valittiin seuraavaksi toimikaudeksi hallituksessa toimimaan Tuija Ukkonen Ikaalisista, Taisto Kaipainen Raumalta, Raimo Honkasalo Porista, Marja-Leena Juhola Porista, Riitta Pykäläinen Tampereelta, Pekka Toivanen Porista, Eeva Jylhä-Ollila Harjavallasta, Pertti Marttila Raumalta sekä Matti Laamanen Nakkilasta. Tilintarkastajaksi valittiin Osmo Juvonen Helsingistä, varalle Tiina Inkinen Savonlinnasta.

Sukuseuran jäsenmaksuiksi vahvistettiin 10euroa/2 vuotta, 20 euroa/5 vuotta, 35euroa/10 vuotta, kannatusjäsenmaksu on 7 euroa vuodessa.

Toimintasuunnitelman mukaan toimintaa pyritään kehittämään, vaikka sukkokokouksiin ja sukujuhlaan osallistuvien määrä on vähentynyt. Sukukirjaan kerätään ajan tasalla olevaa tietoa muutoksista, jotka julkaistaan lisälehteisessä. Hallituksen jäsenet vastaanottavat tietoja tai voit tuoda niitä seuraavaan sukkokokoukseen. Ensi kesän sukkokokous ja sukujuhla ovat la 13.8.2011 klo 13 hotelli Ellivuoressa, tarkempi kutsu tulee myöhemmin.

Sukuseuralla on omat internet-sivut, jotka löytyvät osoitteesta www.ukkoset.org. Voit lähettää kuvamateriaalia sivuille Marja-Leena Juholalle.

UKKOSEN SUKUSEURA HALLITUS

Kuka muistaa pienoisjunan Viipurin asemalla?

– Muistaakohan kukaan muu pienoisjunaa Viipurin asemalla? Se oli noin metrin pituisessa viitriinissä, ja kun isä laitto siihen kolikkorahaa, alkoivat veturinpyörät pyöriä, muistelee **Tommi Takala** Sotkamosta.

Hänen äitinsä juuret olivat Pyhäjärven Saapurassa, äiti oli **Alma**, o.s. **Kukko**. Osa sisaruksista otti myöhemmin käyttöön sukunimen Humanto.

Tommi Takala kertoo pikkupoikana olleensa useana kesänä Saapurassa äijän ja mummon luona, vaikka hänen kotiväkinsä asuikin Tampereella, isä kun oli Hämeestä. Näillä matkoilla mummolaan jäi myös mieleen pienoisjuna Viipurin asemalla; tietäköhän joku asiasta lisää?

Yhteyttä voi ottaa toimitukseen tai suoraan Tommiin puh. 0500 986 383.

Esko Pulakka hallintoneuvoston, Yrjö Kaasalainen hallituksen puheenjohtajaksi

JATKOJA sivulta 1.

Sastamalan Vammalassa lauantaina 19.2.2011 pidetyssä Pyhäjärvi-Säätiön vuosikokouksessa tehtiin myös muita henkilövalintoja. Hallintoneuvoston varapuheenjohtajana jatkaa **Tuomo Hinkkanen** Turusta.

Hallintoneuvoston erovuoroiset jäsenet **Kyllikki Laitinen**, **Paavo J. Paavola**, **Antero Pärssinen** ja **Markku Pärssinen** saivat uudet seuraajat toimikaudelle 2011-2013: Laitisen tilalle valittiin **Jukka Pehkonen**, Paavolan tilalle **Kaarina Pärssinen**, A. Pärssisen tilalle **Teuvo Henttonen** ja M. Pärssisen tilalle **Jari Kukko**. Erovuoroisista varajäsenistä valittiin jatkamaan **Raija Holma**, ja Jari Kukon tilalle varajäseneksi nimettiin **Kirsti Naskali**.

Säätiön asiamieheksi ja taloudenhoitajaksi valittiin edelleen **Pirjo Kiiala** Tampereelta.

Säätiön tilintarkastajiksi valittiin **Päivi Yli-Mattila** ja **Eeva-Maija Ylikoski**, varatilintarkastajiksi **Ilkka Tähtinen** ja **Kaarle Lemppinen**. He ovat kaikki HTM-tilintarkastajia.

Pyhäjärvi-Säätiöllä on myös neljä kunniajäsentä: **Veikko Karvonen**, **Esko Pohjolainen**, **Salme Rintala** ja **Reino Äikiä**.

Hallituksen erovuoroiset Yrjö S. Kaasalainen ja **Juhani Forsberg** valittiin edelleen jatkamaan kaudelle 2011-2012. Forsbergin varajäsenenä jatkaa **Arja Hiiri**, mutta Kaasalaisen varajäsenenä toiminut **Helvi Wilkko** oli pyytänyt eroa. Hänen tilalleen varajäseneksi nimettiin **Mauri Hauhia**. Hallituksen jäsen **Salme Rintalan** henkilökohtaisena varajäsenenä toiminut **Markku Pusa** on kuollut, ja hänen tilalleen varajäseneksi vuodeksi 2011 valittiin **Markku Pärssinen**.

Hallintoneuvoston kokouksen jälkeen säätiön hallituksen jäseniä ovat **Salme Rintala**, **Marja Härmä** ja **Pirjo Kiiala**, joka toimii sihteerinä. Lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtaja osallistuu hallituksen kokouksiin, samoin Pyhäjärvi-lehden päätoimittaja.

Pyhäjärvi-säätiön hallinto

Vuoden 2011 hallitus

Yrjö S. Kaasalainen pj.
(henkilökoht. varajäsen Mauri Hauhia)
Juhani Forsberg vpj. (Arja Hiiri)
Pirjo Kiiala, sihteer, asiamies, taloudenhoitaja
(Tuomo Hinkkanen)
Salme Rintala (Markku Pärssinen)
Marja Härmä (Helka Mäkelä)

Vuoden 2011 hallintoneuvosto:

Esko Pulakka pj.
Tuomo Hinkkanen vpj.
Teuvo Henttonen
Yrjö Inkinen
Heikki Kiiski
Jukka Pehkonen
Merja Luukkanen
Kaarina Pärssinen
Kalle Pakarinen
Jari Kukko
Martti Pärssinen
Kari Äikäs

Hallintoneuvoston varajäsenet 2011:

Raija Holma
Laila Innanen
Tuija Kaasalainen
Markku Karkiainen
Kirsti Naskali
Anne Viitalaakso-Kaasalainen

Hallintoneuvoston uusi pj. Esko Pulakka.

Hallintoneuvosto hyväksyi vuoden 2010 toimintakertomuksen ja tilit yleiskeskustelussa esiintulleiden tarkennusten jälkeen.

Hyväksyttiin tilit ja toiminta

Hallintoneuvoston vuosikokouksessa hyväksyttiin myös säätiön vuoden 2010 toimintakertomus ja tilit sekä myönnettiin vastuuvapaus tilivelvollisille. Samoin käsiteltiin tämän vuoden talousarvio ja toimintasuunnitelma.

Toimintakertomus on luettavissa säätiön internetsivuilta.

Kokouksen alussa vietettiin myös hiljainen hetki edesmenneen hallituksen varajäsenen Markku Pusan ja edesmenneen Aune Kähösen muistoksi.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Hallintoneuvoston puheenjohtajuuden jättänyt Antero Pärssinen kiitettiin siirtoväen muistomitalilla ja kunniapuheenjohtajan nimikkonuijalla. Kiitoksia ojentamassa Salme Rintala ja Yrjö S. Kaasalainen.

Pyhäjärvi-Säätiö sai merkittävän testamenttilahjoituksen

Pyhäjärvi-Säätiö on saanut merkittävän testamenttilahjoituksen, joka luovutettiin säätiölle hallintoneuvoston kokouksen yhteydessä 19. helmikuuta.

Kyseessä on Kokemäellä asuneiden **Aune** ja **Vilho Kähösen** omaisuus, jonka he olivat testamentanneet säätiölle. Kuolinpesien omaisuus koostuu pankkitalletuksista, pienestä maatilasta ja rivitalossa olevasta asunto-osakkeesta sekä koti-irtaimistosta. Vilho Kähönen kuoli 1994 ja Aune Kähönen 2010.

Pesänhoitajana ja testamentin toimeenpanijana toiminut **Reino Äikiä** totesi omaisuuden rahaksi muuttamisen olevan vielä osittain kesken, mutta kyseessä tulee olemaan varsin huomattava kokonaisuus, jonka pääomasta muodostetaan säätiön yhteyteen Kähösen nimeä kantava uusi rahasto. Korkotuoton, nykyisellä korkotasolla 4000-5000 euroa vuodessa, tulee rahastosta vastaava sää-

Pesänhoitaja Reino Äikiä (oik.) luovutti testamenttiin liittyvät asiakirjat säätiön hallinnolle, vastaanottajia Antero Pärssinen ja Pirjo Kiiala.

tiön hallitus käyttämään vahvistetun säädökirjan mukaisesti opintoavustuksiin ja pyhäjärveläisyyden ja karjalaisuuden ylläpitämiseen.

Vilho Kähönen oli syntynyt 9.9.1918 Vpl. Pyhä-

järven Lahnavalkaman kylässä ja hänen puolisonsa Aune Kähönen o.s. **Savolainen** oli syntynyt 13.10.1924 Vpl. Pyhäjärven Jaaman kylässä. Avioliiton he olivat solmineet 1951 ja saivat Aunen van-

hempien kotitilan Kokemäen Kauvatsalla omistukseensa 1961. Kähöset muuttivat v. 1984 Kokemäen keskusta. Avioliitto oli lapseton, eikä perintöön oikeuttavia sukulaisia myöskään ollut.

Äitini, mummin ja isomummin

Aino Annikki Nerho

o.s. Kaasalainen

s. 18.10.1919 Pyhäjärvi Vpl
k. 1.2.2011 Jyväskylä

Äidin opettaman iltarukouksen mukaan.

*Levolle laskeuvun Luojani,
armias ole suojani.
Jos sijaltain en nousisi,
taivaaseen ota tykösi.*

Kaipauksella
Raili
Riikka, Juha, Sara ja Unna
Reija
sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 25.2.2011 läheisten läsnä ollessa.
Lämpöiset kiitokset suruumme osaa ottaneille.

Rakkaamme

Väinö HIIRI

* 10. 1. 1920 Vpl Pyhäjärvi
† 10. 1. 2011 Hämeenkyrö

Lämmöllä muistaen

Kirsti
Erkki ja Anneli
Oili ja Raimo
Aili-sisar perheineen
sukulaiset ja ystävät

*Nyt asuu rauha mun rinnassain,
kotipolku jo valkenee.*

*Kiitos ja siunaus hiljainen myötä matkalla,
joss' ei oo tuskaa, ei yötä.*

Siunaus toimitettu perhepiirissä 28.1.2011.
Lämmin kiitoksemme osanotosta.
Kiitos myös Hämeenkyrön terveyskeskuksen vuodeosasto 2:n
henkilökunnalle rakkaamme hyvästä hoidosta.

Rakkaamme

Elvi Annikki Huhtanen

o.s. Pärssinen
s. 10.3.1929 Vpl Pyhäjärvi
k. 18.2.2011 Jyväskylä

Kaipauksella Elviä muistaen
Markku, Heidi, Sofia ja Lovisa
Sisarukset perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät

*Nyt Karjalan kunnailta alkanut tie
iankaikkisen istuimen luokse vie.
Meille muistot jäävät ja kiitollisuus.
Luojan suuruutta soikoon virsi uus.*

Siunaus toimitettu 5.3.2011 Säynätsalon kirkossa.
Kiitos osanotosta.

Annikki Nerhon o.s. Kaasalaisen muistolle

Annikki syntyi 18.10.1919 Vpl. Pyhäjärven Hassinmäellä **Katri Kaasalaisen** o.s. **Paukku** ja **Yrjö Luukas Kaasalaisen** perheen nuorimpana ja seitsemäntenä lapsena. Perheen isä (Kaurun-Yrjö) oli syntynyt Musakanlahden kylässä ja vaikka sittemmin asuinpaikaksi muodostuikin Hassinmäki, lapset kävivät vanhempiensa mukana viljelemässä myöskin Kiimajärven toisella puolella olevaa tilaa.

Tätimme Annikki oli meille vanhemman veljen **Armaksen** lapsille kuin isosisko. Ikäero ei niin päätähuimaava ollut ja lapsuusvuosien aikaiset monet ihana muistot ovat yhteisestä asumista Hassinmäeltä jääneet meidän veljenpoikien mieleen. Lapsuudessaan Annikki oli kova hiihtämään ja monet olivatkin ne palkinnot joita hän mm. Käkisalmen Sanomien järjestämissä hiihtokilpailuista oli saanut ja niitä mielellään sitten vanhempana meille veljenpojilleenkin esitteli.

Meistä pojista varsinkin **Kalevi** muistaa vieläkin hyvin yhteiset paimenessa käynnit, jolloin vuorotellen paimennettiin lehmia toisen ollessa ladossa sadetta pitämässä. Äijämme Yrjö oli kova kalastamaan ja Annikilla olikin hyvin tärkeä tehtävä toimia soutajana. Tämän työn vaativuudesta veljenpojatkin pääsimme sitten myöhemmin perille. Annikki kävi alakoulun kansakoulua ja lapsuuden ja nuoruuden ihana vuodet kuluivat rattoisasti muiden samanikäisten nuorten kanssa.

Nuorena neitokaisena Annikki osallistui lottatoimintaan ja kun talvisota alkoi hän sai komennuksen ilmavalvontalotaksi Pyhäjärvelle. Annikki avioitui Sakkolan Haitermaasta kotoinen olleen **Eino Yrjö Naskalin** kanssa. He ottivat **Nerho** sukunimen käyttöönsä vuoden 1940 lopulla. Vaikka nyt Annikki-täti perusti perheen ja oli pois suurperheen yhteisestä elosta, ei se suinkaan

katkaissut yhteydenpitoa meihin muihin. Muistamme, kuinka innolla odotettiin niin tätiä kuin lupsakkaa uutta sukulaista Eino-setää kyläilemään. Talvisodan loputtua he asettuivat asumaan Karttulaan, jossa Eino toimi suojeluskunnan sotilasohjaajana ja Annikki konttoritehtävissä.

Jatkosodan alkaessa isänmaan palvelu kutsui jälleen nuorta paria. Eino joutui rintamalle ja Annikin palvelupaikaksi tuli Mikkelin Otavassa päämajan tienoot ja tehtävänä oli toimia ilmavalvontalottana. Tehtävä oli ympäri vuorokauden kestävä ja monesti yön hiljaisina hetkinä hie-man pelottikin. Sota-ajan palveluksistaan muistona hän sai rintamalottatunnuksen.

Sodan loputtua Eino joutui vielä Lapin sotaan ja oli myöskin Niinisalossa upseerikoulussa. Annikki sai tilapäisiä konttoritehtäviä ja hoiti kotia. Kalevi muistellee olleensa ”kostissa” Niinisalossa v. 1945. Sodan jälkeen Nerhot muuttivat Kokkolaan ja Einosta tuli vakuutusmies. Esikoinen **Raili** näki päivänvalon 1946 ja me pojat muistamme, kuinka mukavaa oli saada uusi sukulinainen.

Nerhon perhe vieraili usein kotonamme Huittisissa. Meidän poikaviikarien ihmeenä oli Eino ensimmäinen Renault-merkinen henkilöauto, jolla vierailu suoritettiin. Vaikka meillä ei ollut osaa eikä arpaa tuohon autoon, olimme ylpeitä autosta ja sen omistajasta.

Annikin elämäntehtäväksi muodostui kotiäidin rooli. Heidän muutettuaan Kiikkaan kohokohdiksi muodostuivat viikoittaiset vierailut Huittisissa vanhimman veljen, meidän isämme Armaksen perheessä. Täällä Huittisissa meidän perheessä asuivat myöskin Annikin vanhemmat, Katri ja Yrjö. Siihen aikaan 1940-50-luvun vaihteessa vierailut karjalaisten perheiden kesken olivat paljon yle-

Annikki ja Eino Nerho syyskuussa 1941.

simpiä kuin nykyään. Meille nuoremmille oli paljon kuultavaa, kun evakkoperheet vierailuiden yhteydessä vaihtoivat kokemuksiaan paitsi entisistä ajoista, myöskin sijoittumisesta uusille asuinsijoille.

Vuoden 1951 alussa Nerhon perhe muutti sitten Poriin, jossa sijaitsi myös Eino uusi työpaikka nyt Pohjola-yhtiöiden palveluksessa piiritarkastajan toimesta. Myös Annikki vaimo joutui mukaan niin kodissa kuin kodin ulkopuolellakin erilaisissa edustus-tehtävissä ja isänmaallisen elämäntarkoituksen omaavana hän olikin varmasti miehensä suurena apuna erilaisia ihmissuhteita luottaessa.

Risto-poika syntyi perheeseen 1951 ja Kaleviserkusta tuli kummisetä. Sitten v. 1962 perhettä vietiin taasen uusiin maisemiin, tällä kertaa Jyväskylään ja toimi oli edelleen piiritarkastajan tehtävät, mutta työnantajaksi tuli nyt Y-vaikutus. Samalla päättyi myöskin sodanjälkeinen evakkomatkatila paikkakunnasta toiseen, sillä Jyväskylästä osoitteessa Yliopistonkatu 10 B muodostui nyt pysyvä koti.

Aviopuoliso Eino menehtyi sydänkohtaukseen 1969. Kun kävimme kat-

somassa tätiä, oli hänen suuri surunsa hyvin mieliin jäävää. Meistä Kalevi varsinkin muistaa hyvin, kuinka hän Lapin matkoillaan poikkesi usein Jyväskylässä Annikki-tätiä katsomassa. Leskeksi jäätyään Annikki-tätimme osallistui entistä enemmän sotaveteraanien toimintaan Jyväskylän veteraanien naisosastossa. Yksinoloon toi suurta lohtua myöskin Railin tyttäret. Lapissakin Kalevin mukana Annikki kävi useita kertoja. Meidän serkusten kokoukseen 1995 Annikki-täti osallistui hyvin innokkaasti kertoillen lapsuuden muistojaan kotoa Karjalasta. Annikki-täti toimi myöskin aikoinaan Vpl. Pyhäjärvi-lehden asiamiehenä ja osallistui karjalaisten seuratoimintaan Jyväskylässä.

Meille Annikki-tädistä jäi varsin hyvä ja mieleinen muisto. Monet vierailut puolin ja toisin antoivat meille hyvin paljon. Viimeiset hetket Annikki-täti vietti palvelutalossa lähellä kotiaan. Helmikuun 1 päivänä 2011 täti sai iäisyyskutsun. Hän sai elää varsin pitkään monivaiheisen ja rikkaan elämän. Hän jätti meille nuoremmille valtavan karjalaisen ja pyhäjärveläisen perinnön hoidettavaksi.

Veljenpojat
KALEVI ja YRJÖ

Rakkaamme

Ritva Kaarina HYYTIÄINEN

o.s. Virolainen

s. 16.2.1934 Muolaa
k. 17.2.2011 Savonlinna

*Näimme voimasi vähenevän,
tiesimme lähtösi lähenevän.
Muistosi kaunis vie eteenpäin meitä
vaikk' sydän on täynnä kyyneleitä.
Olet ansainnut unen rauhaisan
ja kiitoksen kauneimman.*

Rakkaudella muistaen

Pentti
Heidi
Sari, Hannu, Atte ja Veeti
Juho ja Kaisa
Minna, Tuomo ja Ernesti
sukulaiset ja ystävät

Siunattu läheisten läsnä ollessa 12.3.2011.
Lämmin kiitos osanotosta.

Kuolleita

Anna Virta, o.s. **Musaka**, on kuollut 28.2.2011 Tampereella. Hän oli syntynyt 17.3.1933 Pyhäjärvelä.

Kerro perheen ja suvun uutiset lehdessä

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossa tietoja perhejuhlista, kuten merkkipäivistä ja valmistuneista. Lähetä tiedot toimitukseen, kerro sukujuurit ja laita mukaan myös valokuva.

Muistathan kuitenkin kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Rakas Isämme ja Ukkimme

Maunu Théman

s. 29.11.1933
k. 17.12.2010

Syvästi kaivaten
Pirjo perheineen
Sirpa perheineen
lastenlapset
lastenlastenlapset

*Koskaan ei tiedä onko
aikaa paljon vai vähän.
Yht'äkkiä vain huomaa,
se päättyi tähän.
Kun sammui sydän läheisen
on aika surun hiljaisen.*

Siunaus toimitettu.
Lämmin kiitos osanotosta.

Seuraavan lehden aineistot tarvitaan toimitukseen
pe 8.4.2011 mennessä, kiitos.

Kirkonsanoma

Periaatteessa hyvä, mutta käytännössä temppuilee

Olin perheeni kanssa hiihtolomalla Lapissa. Reissun kohokohdaksi itselleni jäi koko perheen yhteinen hiihtoretki. Hiihtäminen oli vaativinta nelivuotiaalle Pilville, mutta kaakaon ja munkin toivossa matka kuitenkin sujui. Hän kaatui toistuvasti, mutta kerran erityisen pahasti mäen alla. Hän kuitenkin nousi omin avuin, yritti päästä takaisin ladulle, mutta kaatui uudestaan: ”Mä en kestä, kun nää sukset lähtee ennen kuin mä oon edes valmis.” Hän pääsi taas ylös, mutta kaatui uudestaan: ”Nää sukset valehtelee mulle.”

– Illalla ennen nukkumaan menoa Pilvi selitti tarkemmin, mitä hän tarkoitti suksien valehtelulla. ”Se on sitä, että sukset on niin kuin periaatteessa perushyvät, mutta sitten ne kuitenkin temppuilevat”.

Pilvin selitys suksien valehtelusta soveltuu hyvin kuvaamaan myös ihmisenä olemista. Tahtoisin elää hyvin ja oikein, mutta huomaan tahtomattainikin tekeväni pahaa. Puhun, kun tulisi kuunnella. Kuljen ohii, kun pitäisi pysähtyä. Lausun arvostelevia sanoja, kun

tulisi siunata. Vetoan kiireisiin, kun olisi tarve ryhtyä avuksi. Huomaan toisen virheet, mutta olen sokea omilleni.

Kirkkovuodessa on kärsillä paaston aika. Pidättäytyminen tietyistä ruuista ei ole paaston ydin, vaikka sekin voi olla varsin hyödyllistä. Ruokalajeista tai jostain muusta luopumisessa on kyse tilan raivaamisesta olennaiselle. Keskeistä on tutkistella omaa elämänsä ja sen tärkeysjärjestystä: Mikä on minulle tärkeää? Mitä tavoitteen? Miten elän? Tutkistelussa voi paljastua jotakin sellaista uutta, jota en ole tullut koskaan ajatelleeksi. Tai tutkistelu voi muistuttaa jostakin tärkeästä ja olennaisesta.

Oman elämän peilaaminen paljastaa vääjäämättä, että olen ”temppuillut” suhteessa Jumalaan ja toisiin ihmisiin. Tässä kohden en pääse omin voimin pysyyn, vaan voin jäädä vain Jumalan armahduksen varaan: Hän lausuu sanansa: ”Älä pelkää, minä olen sinut lunastanut, sinä olet minun”(Jes. 43:1).

LASSI PRUUKI

Laulusta me voimaa saamme

Tervetuloa kokemaan yhteislaulun voimaa Kiikkaan Kinnalan Koukulle virpouuantaina, huhtikuun 16 päivänä. Laulattajana kokenut Kiikoisten Purpurijuhlien pelimanni, Topi Jokela. Saamme muistella esimerkiksi Karjalan Marjaanaa, Kotiseutua, Lapsuuden pihapuuta, Kaukaista ystävää, Monrepoota tai Heilin sinisiä silmiä. Eikä meno Satumaahankaan ole kielletty.

Kutsu kilpailuun. Toivotaan mahdollisimman monen koristelevan kauniin virpovitsan ja/tai maalaavan pääsiäismunan ja tuovan ne Koukulle. Virpovitsoissa on kaksi sarjaa. Perinteisesti koristellut ja toinen sarja, jossa koristelumateriaali ja toteutus on nykypäivää. Maalatut pääsiäismunat: yksi sarja. Yleisöäänestys, mitkä vitsat ja munat ovat kauneimpia. Kunkin sarjan paras saa palkinnoksi kirjaparin: Kaunista Vpl Pyhäjärveä. Toisena ja kolmantena palkintona on suussa maistuvia karjalaispaistoksia. Kaikkien äänestäneiden kesken arvotaan myös makoisia palkintoja.

Laulujen lomassa nautitaan yhdessä Marjan ja Kalen kattaman pitopöydän herkuista ja kahvipöydän suussasulavista. Vuosikokousasiat käsitellään napakasti. Marja palauttaa mieliin karjalaisia pääsiäisruokia. Tietoisuuden ensi kesän Vpl Pyhäjärvi-juhlista antaa juhlat. pj. Pertti Hakanen. Irma kertoo, milläsi o karjalaiset tauvit. Ensi kesän Pyhäjärven matkoistakin puhutaan.

Kokoontuminen tähän mielenkiintoiseen tapaamiseen ja virpovitsojen sekä pääsiäismunien vastaanottoon tapahtuu la 16.4.2011. klo 11.30 alkaen Kiikassa Kinnalan Koukulla, Haapaniementie 21.

Ilmoittautuminen. Ennakkoilmoittautuminen tarpeellinen. Ilmoittakaa kaikkien osallistujien nimet, ma 11.4.2011 mennessä, joko Irmalle, puh. 03-5143731, tai Seijalle, 040-8355820. Mainitkaa myös ruokavaliostanne. Osanottomaksu aikuisilta 10 euroa.

Lisää tietoja juhlasta ja virpomaperinteestä löydät Pyhäkylä-Seuran kotisivuilta: <http://www.vpl-pyhajarvi.fi>

Huomio: Matkan vuosijuhlaan voi ottaa myös loman kannalta ja varata Koukulta majoituksen ja yöspidon. Tietoja majoituksesta ja ajo-ohjeet: <http://www.kinnalankoukku.fi>

Virpolauantaina Kinnalan Koukulla tavataan! Muistaha Sieki tulla!

PYHÄKYLÄ-SEURA

Merkkipäiviä

Kauno Kuusivuo 80 vuotta Oman elämänsä sankari

Kauno Kuusivuo (vuoden 1948 Kukko) syntyi VPL Pyhäjärvellä Riiskan kylässä 4.1.1931. Vanhemmat olivat **Jalmari** (1898-1934) ja **Helmi Kukko** o.s. **Lehikoinen** (1904-1980).

Kahden evakkomatkan jälkeen Kauno tuli monen mutkan kautta Tyrvälle ja tapasi Pirkon. Kauno ja **Pirkko Kuusivuo** o.s. **Mäkelä** vihittiin 28.5.1950. Heillä on kaksi tytärtä **Anitta Jokinen** s.1950 ja **Virpi Hurula** s.1971.

Anitta ja **Kalevi Jokinen** vihittiin 1973, heillä on kaksi lasta, **Kaisa** ja **Jussi Virpi** ja **Marko Hurula** vihittiin 1994 ja heillä on kolme poikaa **Oskari**, **Aleksi** ja **Eemeli**.

Kuvassa alla Kaunon perhekunta, takana vasemmalta: Kalle ja Anitta, Pirkko ja Kauno, Virpi ja Eemeli, Jussi ja Hanna, Kaisa ja Lee. Edessä kyykyssä: Aleksi Oskari ja Marko.

Meillä, Kaunon läheisillä, oli suuri ilo juhlistaa isän ja papan 80-vuotisjuhlaa Kinnalan Koukulla, loppiaisenä 6.1.2011. Kauno ja Pirkko olivat saaneet paikalle koko pesueensa; molemmat tyttäret puolisoineen ja lastenlapset, vanhimmat heistä jo kumppaneineen.

Viihdyimme pitkään Marjan Koukun herkkuruokien ääressä. Mielenkiinnolla kuuntelimme Koukun Kallen esitellessä meille aarteensa, ulkorakennuksessa sijaitsevan suojeluskuntamuseon. Sieltä kipaissimme takaisin pirtin lämpimään Marjan kahvipöydän ääreen. Kylläpä kahvi maistui ja lämmitti sydäntä ja varpaita, olihan loppiaisen sää kylmä ja tuiskuinen. Siinä kahvikupposten välissä Anitta herkistyi ja herkisti muutkin puhumalla isän sankaruudesta:

Rakas Isä

Tänään sinä olet päivän-sankari. Silloin kun minä olin pieni, sinä olit minun sankarini.

Kuinka voimakas olitkaan, kun jaksot kantaa

minua sylissäsi pitkän matkan pihasaunaan asti, tai nostaa korkealle, jotta paremmin näkisin torin väentungoksessa joulupukin, saati kaivaessasi lapiolla uuden talomme perustukset.

Kuinka rohkea olitkaan, kun uskalsit uida pohjaamattomassa vedessä niin pitkälle, ettei näkynyt enää kuin nuppineulan kokoinen pää keikkumassa veden pinnalla. Äitikin jo häntäntyi huutamaan sinua kääntymään takaisin.

Kuinka peloton olitkaan hakiessamme tiheästä metsästä joulukuusta tai marjoja. Muistan ihmetteleväni, ettet pelännyt leijonaa-kaan, joka karjaisi sirkuksessa niin, että minulta tuli itku ja kakat housuun.

Kuinka kärsivällisesti opetitkaan minut ajamaan autoa, vaikka välillä minulta meni polkimet sekaisin.

Nyt itse jo eläkkeelle jääneenä ihailen sinun innokkuuttasi uuden oppimiseen. Opettelimmehan tietokoneen käytön salatkin kesällä, kaksi vuotta sitten. Nyt isä, sinä olet jo oman sinnikkyytesi ansiosta minunakin edellä tietokonetaidoissa ja olet monesti ollut minun opettajani.

Tietotekniikan avulla olet innostunut kirjoittamaan päiväkirjaa ja oman elämäsi vaiheita lapsuudesta lähtien. Kun luin elämäkerrastasi, sota-ajoista, koulunkäynnistä monella eri paikakunnalla, oman talon rakentamisesta, kovasta työnteosta rakennuksilla ja TVH:lla en voi kuin todeta: Isä, sinä ole vieläkin minun ja läheistesi sankari, mutta ennen kaikkea oman elämäsi sankari.

Minun mielestäni sankaruutta on myös se, että olet pitänyt huolta perheestäsi ja kodistasi. Yhdessä äidin kanssa olette hoitaneet myös suvun vanhuksia ja lastenlapsenne suurella sydämellä.

Me kaikki olemme onnellisia ja kiitollisia kun saamme tänään nähdä teidät, isä ja äiti, terveisin ja tyytyväisinä täällä kanssamme. Toivomme teille vielä paljon, paljon onnellisia päiviä yhdessä.

Isää ja äitiä kiittäen ja lämmöllä ajatellen Anitta ja Virpi perheineen.

ANITTA JOKINEN

Merkkipäiviä

Jorma Kuronen täytti 70 vuotta 6.3.2011. Jorma juhli sukulaisten ja ystävien kanssa Huittisten seurakuntakeskuksessa. Jorman vanhemmat olivat **Juho** ja **Alina Kuronen** Kiimajärven kylästä. Kuva: Yrjö Inkinen.

Valmistuneita

Maisteriksi (MA) kansainvälisen politiikan alalta University of Sussex (Brighton, UK) -yliopistosta valmistui 28.01.2011 **Essi Anna-Mari Hynninen**. Lopputyön aiheena hänellä oli: The New Geopolitics of the Arctic: Policies and Conflict in the High North.

Tyyne Lehikoisen rahasto tuki Essin opintoja apurahan muodossa vuosi sitten.

Essi on kotoisin Nokialta, hänen vanhempansa ovat **Eeva-Liisa** ja **Veijo Hynninen**. Isän vanhemmat olivat Vpl. Pyhäjärveltä; isä **Tauno** Konnitsasta

ja äiti **Helli**, o.s. **Kaasalainen**, Musakanlahdesta. Essi on kahdesti käynyt karjalaisilla juurillaan Kannaksella.

Sankarivainajat Pyhäjärven asemalla 15.3.1940

Viime vuoden puolella esitin asiasta kyselyluonteisen kirjoituksen. Aiheen useihin kirjoituksessa esittämiini kysymyksiin sain, kun luin uunituoreen **Kimmo Sorkon** kirjan ”Taipaleen päiviä - Talvisota Itä-Kannaksella”. Kirjassahan väitettiin esikunnassa palvelleen alikersantti **Paavo Metsolan** haastattelussa Pyhäjärven asemalle jääneen kuljetusvaikeuksien takia peräti 236 vainajaa.

Aiheen tiimoilta yritin paneutua sotapäiväkirjoihin, joista en juurikaan saanut apua, sillä talvisodan KEK-toiminta ei ollut pakollista muistiin merkitsemistä sotapäiväkirjatasolla. I ja II armeijakunnan talvisodan aikaisesta KEK:n toiminnasta löytyi kirjallisuudesta runsaasti hyvin tarkka selostus. Näiden molempien armeijakuntien alaiset KEKIT pystyivät toimimaan niin, ettei yhtäkään kokoamispaikoissa ollutta sankarivainajaa tarvinnut jättää vihollisen käsiin.

Kirjoitukseni johdosta sain muutamia yhteydenottoja.

Aulis Määttänen Sastamalan Kiikasta kertoi hänen kotonaan Pyhäjärven Puikkoisissa olleen vainajien käsittelypaikan. Ulkorakennukset ja osa asuintiloista oli varattu tähän tarkoitukseen. Poistuttaessa rauhan teon jälkeen rakennukset jäivät pystyyn, mutta palattaessa takaisin kotiseudulle jatkosodan alussa kaikki rakennukset oli poltettu. Auliksien isä oli **Juho Määttänen** eli Peko-Anti-Juho. Matkaa Pyhäjärven asemalle Määttäseltä lienee ollut parin kilometrin verran.

Jaakko Lavaste otti yhteyttä ja kertoi Pyhäjärven KEK:n olleen aseman lähellä sijainneen poliisi **Lauri Soikkelin** (Itkosen) asutama talo. Lavaste muisti talon hyvin. Tiedon olivat vahvistaneet Lavasteen Kokkolinnassa talvisodan aikana lottina toimineet sisaret **Sirkka** ja **Annikki**. Jaakko Lavaste kertoo Soikkelin asunnon olleen varsin kodikas, kauniisti sisustettu ja talossa oli keittiön lisäksi kaksi tai kolme huonetta. Edelleen hän kertoo kuinka tuntui pahalta kuulla myöhemmin, että se oli otettu kaatuneiden kokoamiseen ja arkkuihin mahdollisuuksien mukaan puhdistettuina asettamiseen. Hänen käsityksenä mukaan ulkorakennukset toimivat ensisijaisesti kaatuneiden säilyttämistiloina, talvisodan pakkasessa ne säilyivät jäätyneinä. Lämpimiä sisätiloja tarvittiin ruumiiden sulattamiseen. Talo sijaitsi aivan Pyhäjärven aseman naapurissa.

Eräässä talvisodan vaiheita käsittelevässä kirjoituksessaan **Heikki Kart-**

Sa-kuva 7578 on otettu Pyhäjärven aseman maastosta 16.3.1940.

tunen kertoi saapuneensa lomalta tammikuussa 1940 Pyhäjärven asemalle. Hämärässä hän huomasi aseman lähellä olevassa vajan ovelsa kirjaimet KEK. Vajaan astuessaan hän havaitsi siellä olevan arkkuja ja kohtaessaan yhden arkun kantta hän totesi erään aikaisemmin tuntemansa sotilaan, nyt vainajana olevan siinä lähdössä viimeiselle

matkalleen kotiseudulleen.

Ilona Kemppainen mainitsee kirjassaan ”Isänmaan uhrin” kuinka 16.12.1939 Päämaja ilmoitti kahdesta periaatepäätöksestä: kaatuneet kuljetetaan kotiseudulleen milloin se on mahdollista ilman vaikeuksia, ja sotilaspapisto vastaa kaatuneiden huollosta. 24.1.1940 Päämajasta tuli

lopullinen käsky Kaatuneiden evakuoimiskeskusten (KEK) perustamisesta, tehtävistä, kokoonpanosta ja työjärjestyksestä. KEK:it olivat kunkin armeijakunnan alaisia ja niitä tuli olla 1-2 armeijakuntaa kohti. Pyhäjärven KEK:n lisäksi toinen vastaava paikka III armeijakunnalla oli ilmeisesti Räisälässä. Talvisodan pakkasessa muodottomak-

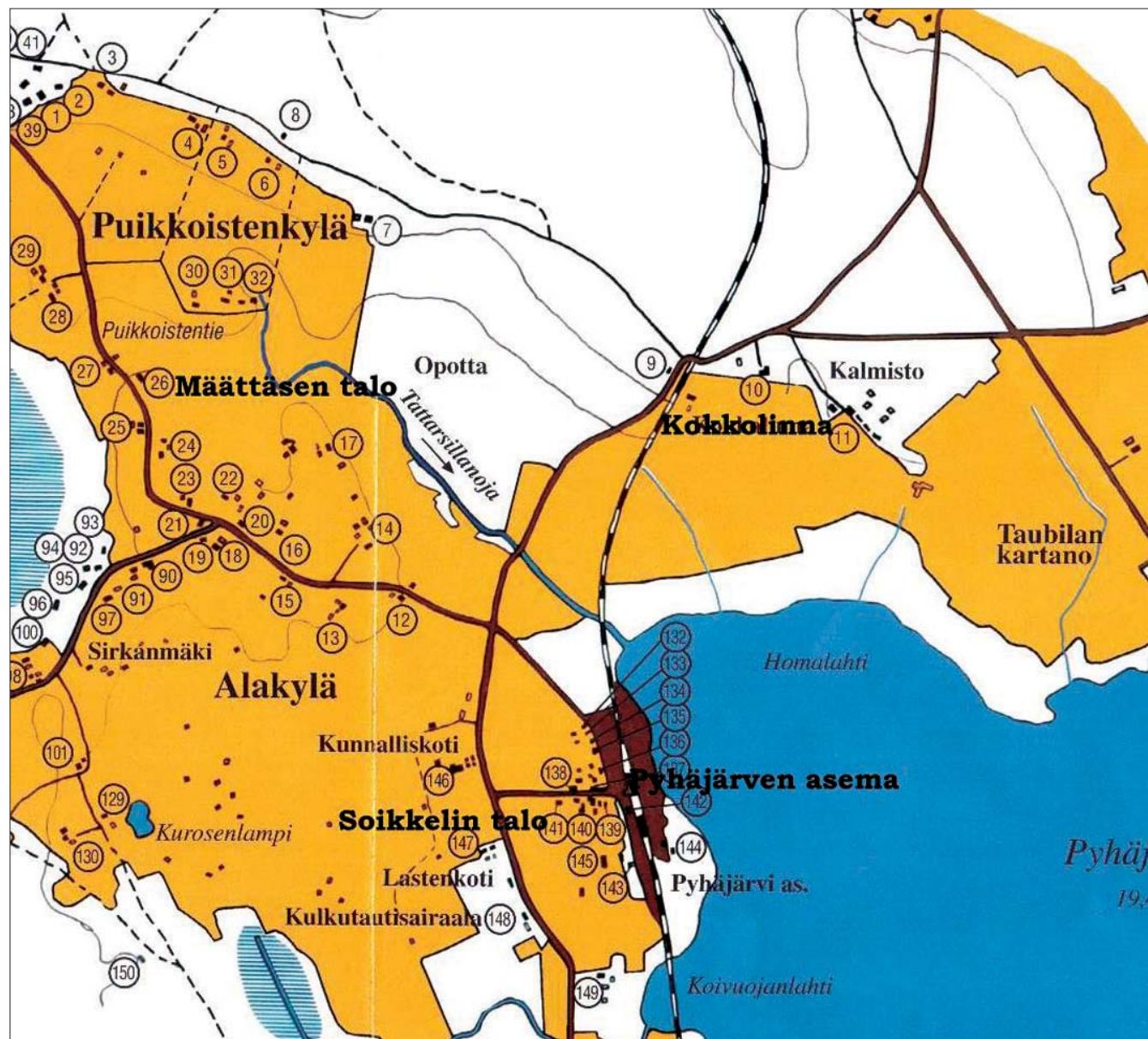
si jäätyneiden kaatuneiden polttohautauksen mahdollisuus nousi tammikuussa 1940 esiin Päämajan lääkintöosaston taholta, jossaan sotarovasti ei pitänyt sitä Suomen oloihin soveltuvana. Talvisodan loppuvaiheissa Kannaksen armeijan pastori teki esityksen kaikkien kaatuneiden haustaamisesta kentälle 8.3.1940. Talvisodan päättyminen

13.3. lopetti esityksen käsittelyn.

Kuka sitten oli Pyhäjärven KEK:n päällikkönä toimiva pastori? Todennäköisesti se oli sotilaspastori **Olavi Tukiainen**. Kirkon palosta tutuksi tullut pastori **Väinö Reunanen** oli divisioonan pastori. Sotilaspastori **Tuomas Kortelainen** oli Pyhäjärven suojeluskunnan talossa 13.3.1940. Hän lienee ollut vain muuten sattumalta esikunnassa poikennut pastori. Jo viikkoa ennen Päämajan käskyä oli III armeijakunta antanut ohjeet kaatuneiden ilmoittamisesta, evakuoinnista ja hautauksesta 16.1.1940. Se perusti KEK:it divisioonan portaisiin sijoituspaikkoina Pyhäjärvi ja Räisälä. Sodan loppua huoltamattomat kaatuneet siirrettiin Piesämäelle. III armeijakunnan keskuskeskukset huolsivat yhteensä 2505 vainajaa, joista tunnistettiin peräti 99,4 prosenttia. Toiminnan organisoija todetaan olevan Olavi Tukiainen (Kansanaho ”Papit sodassa” -teos sivu 71).

Tämän asian käsittelyn yhteydessä sain käsiini **Sirkka Nykäsen** kirjoituksen ”Sankarivainajien varjossa”. Kirjoituksessa, joka oli ilmeisesti julkaistu todennäköisesti ”Kansa taisteli” -lehdessä III armeijakunnan 7 divisioonan esikunnassa Pyhäjärven Kokkolinnassa työskennellyt lotta Sirkka Nykänen kertoo sotilaspastori Olavi Tukiaisen pyytäneen häntä 10.1.1940 evakuoimiskeskusten toimistolotaksi. Hän asui Kuvun talossa ja ilmoittautui seuraavana aamuna esikunnassa Kokkolinnassa. Hän mainitsee kirjoituksessaan myöhemminkin Olavi Tukiaisen nimen, joten on syytä olettaa Olavi Tukiaisen olleen Pyhäjärven KEK:n päällikkönä. Myöhemmin tammikuussa divisioonan esikunta siirtyi Saaprun kansakoululle, mutta KEK jäi Kokkolinnaan. Toimisto siirtyi tästä vielä parisataa metriä kauemmaksi eräseen Taubilan muonamiehen asuinrakennukseen. Divisioonan pastori Väinö Reunanen vieraili esikunnassa usein. Sirkka Nykänen mainitsee divisioonan esikunnan adjutantin, luutnantti **Kouvin** poikenneen usein neuvottelemassa pastorimme kanssa vainajien käsittelyyn ja kuljetukseen liittyvistä asioista. Vaikka lotta Sirkka Nykänen oli loppuun asti Pyhäjärven KEK:ssä, ei hän sanallaakaan mainitse sankarivainajien jäämisestä Pyhäjärven asemalle.

Sattumalta luin poliisi Soikkelin muistelmakirjoituksen Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä 3/1961. Kirjoituksen aiheena oli muistella humoristisia tapahtumia

Oheiseen karttaan on merkitty todennäköiset Pyhäjärven kaatuneiden evakuoimiskeskusten paikat.

Pyhäjärvellä. Vaikka siinä muistellaan hänen kotitalo-
aan ja sodanaikaisia tapah-
tumiakin, ei kirjoituksen
luonteesta johtuen mahdol-
lisiin sankarivainajien ase-
malle jäämiseen oteta kan-
taa. Kirjoituksen mukaan
hän poistui Pyhäjärveltä vii-
meisen junan mukana
15.3.1940. Voisi hyvin ku-
vitella kuitenkin, että johta-
valla poliisimiehellä olisi
saattanut olla asemalle jää-
vistä vainajista tietoa, vaika
KEK:n toiminta kuului-
kin sotilashallinnolle.

Haastattelin sotien jälkei-
sestä sankarivainajien etsin-
tätöissä mukana ollutta **Jor-
ma Inkistä**. Hän ei ollut
moista väitettä aikaisem-
min kuullut ja totesi etsin-
töjen jälkeen Taipaleen loh-
kon kaatuneita jääneen kaik-
kiaan tuntemattomiksi tai
kadonneiksi reilut sata vai-
najaa.

Tutustuin myös heti tal-
visodan jälkeen ilmestynee-
seen sankarivainajakuva-
teokseen. Suoritin tarkis-
tusta nimenomaan Keski-
Suomen pitäjien osalta ja
totesin suhteellisen vähän
olevan vainajien kohdalla
merkintöjä ”kadonnut”.

Paavo Metsolan haastat-
telussaan mainitseman 236
vainajan siirtäminen nope-
asti olisi luonnollisesti ollut
aikamoisen valtaisa tehtä-
vä. Haastattelun mukaan
osa vainajista oli arkkutta-
matta ja jopa eri asentoihin
jäätyneessä tilassa. Jostain
kirjasta luin, että tällaisia
vainajia mahtui yhteen
kuorma-autoon vajaat kol-
mekymmentä. Se oli ylei-
sesti tiedossa, että kuljetus-
kalustosta oli tuohon aikaan
kova puute. Mitään joukkohautaa
jatkosodan aikana ei Pyhäjärven
aseman maastosta ole löytynyt.
Olenkin nyt uskomassa väitettä
niin, että se on väärä, eikä yhtään
vainajaa olisi jäänyt Pyhäjärven
asemalle. Soitin kirjailija **Kim-
mo Sorkolle** ja hän kertoi
perustaneensa tiedon ainoastaan
Paavo Metsolan haastatteluun.
Vainajien määrä ja niiden jääminen
vihollisen haltuun kyllä ihmetytti
myöskin kirjailijaa, mutta mitään
vahvistusta puolesta tai vastaan ei
ole muiltään taholta kuulunut.
Kimmo Sorko ilmoitti olevansa
hyvin halukas saamaan lisätietoja
asiasta ja tarvittaessa tuomaan asian
oikean laidan esille jossakin
kirjassaan. Sorko kertoi 16.
sotakirjansa ilmestyneen juuri
painosta. Sekin kertoo pyhäjärveläisille
tutuisia Taipaleen taisteluista.

Tämän kirjoituksen myötä
olisin valmis uskomaan, että
vainajat ehdittiin kuitenkin
siirtää pois Pyhäjärven
asemalta. Kuten edellä on
todettu asian varmistaminen
on kuitenkin vaikeaa.

REINO ÄIKIÄ
puh. 040- 769 5775
sähköposti
reino.aikia@netti.fi

Aatamin apaja ynnä muut

Maanviljelys ja karjanhoito
jäivät lahjoitusmaakaudella
kehittymättömään tilaan.
Muita ansiomahdollisuuksia
ei ollut. Näin ollen kalastuksesta
muodostui tärkeä sivuelinkeino
1800-luvun lopulla ja 1900-luvun
ensimmäisillä vuosikymmenillä.
Vähitellen metsätalous ja
kehittyvä maatalous loivat pohjan
paremmalle elinkeinoelämälle.
Kalastusta ei toki tuolloinkaan
unohdettu.

Tässä lehdessä on aiemmin
tehty selkoa Pyhäjärven
nuotta-apajista erityisesti
talvella. Nyt ovat vuorossa
Kiimajärven nuotta-apajat.
Valitettavasti tämän järven
osalta tarkemmat apajakartat
puuttuvat, mutta apajanimistö
antanee mielenkiintoisen
kuvan Kiimajärven nuottakalastuk-

sesta. 1930-luvun lopulla
aktiivinen nuottamies muisti
suoralta kädeltä seuraavat
Kiimajärven apajat:

Ranta-apajat: *Kyläranta, Pärssiseranta, Kuopmeäialus, Veäräpuualus, Rabikka, Akka, Tansalabt* (Tannisen lahti), *Mustalabt, Haap’oja, Hirsvalkama, Sirkeiranta, Tontikoppolialus, Pihjala-alus, Majalabt, Kaunislabt l. Kaunlabt, Niemeranta, l. Kuuniemeranta*, (Kunnianiemen ranta), *Hämmieniem, Oatami-apaja, Tölliluvoniska, Loapaja, Piensyvä, Kunniempeä, Pötsikälabt, Suoalus, Uusapaja, Lähtiealus, Pölkey, Seäsniempeä, Kobtrannaluoto, Veäriipuibealus, Tervone, Kaur(u)ranta, Pitke(ä)niempeä, Honkehauta, Aijöhauta, Kasane, Luukkaseranta, Oraseranta, Rek-apaja, Veäräapaja, Sekasänki, Närriealus,*

Kiimajärven nuotta-apajat

Loubo, Hassiranta, Pylbeärä, Huppune, Soarettakaine, Kivekorva, Kallijoalus, Juoiniempeä, Juoisuu, Mutalabti (pieni ja suuri), *Kurv-apaja, Hännikäisniem, Hiekkalabti, Koloapaja, Herraranta, Noke-laisluoto, Sintone, Vennäniem, Porsoameäiranta, Mälsä, Laisii, Leppäniem, Korvealus, Hiekapeä, Kiisiranta, Jallaimiealus, Ruuvaselkä, Polvniem(peä), Ylläranta, Yllörrannakorva, Suurekiveniem, Kuusa-alus, Tiättäläranta, Poasoranta ja Poasrannakorva.*

Selkääpajat: *Kiisrannaluoto, Mälsäluoto, Yllörrannaluoto, Pienapaja, Suureluuvokasa, Hakoluoto, Pienpolvana, Suurpolvana, Labnaluuvokasa, Savikoluuvokasa, Noke-laisluoto, Piensoar, Jäntereluoto, Voajaluoto, Soarerivi, Hoapasoar, Petäjälüoto, Pienapaja, Suurapaja, Kalamajaluoto,*

Pötsikälüoto ja Kobtrannaluoto.

Valinnan varaa oli – noin 100 apajanimikettä. Mer-
killepantavaa on, miten apajanimikkeet olivat muodostuneet. Apajat oli määritelty tilan nimen, maaston muodostuksen, puuston ja järven pohjan muotojen mukaan. Eräs nuottamies, **Hassin Aatami**, on saanut oikein nimikkoapajan – kalamiehen muistomerkin, *Aatamin apaja*.

Vanhat nuottamiehet luottivat omaan muistiinsa apajan maamerkeistä. Kai-
ken varalta oli hyvä olla mukana muistikirja, johon maamerkit oli merkitty tarkkaan. Juuri tuota tietoa tarvittiin ensimmäiseksi kun nuottakunta pääsi apajalle. Nuottakunnan “isännän” tehtäväksi jäi apajan tarkka

merkitseminen.

– Löytyyköhän Yläjärvestä vastaavaa apajaluetteloa?

Toivottavasti apajaluettelot antavat mielenkiintoisen lisän kotiseutumatkailijoille. Avartavathan ne sitä tietoa, miten esivanhemmamme ovat leipänsä ansainneet maanviljelyksen ja karjanhoidon ohella. Vpl. Pyhäjärven järvet ovat pelastaneet aikojen saatossa pitäjän asukkaat monesti mm. katovuosien aikana.

KAUKO
HINKKANEN

Lähde: Väinö V. Kaasalainen: Pyhäjärven nuottakalastuksesta. Kaukomieli VIII, 1937, 99–124

Vanhat palstat puhuvat

Vanhat palstat 50 ja 25 vuoden takaa, kooste Reino Äikiä

Vpl. Pyhäjärvi-lehti 3/1961

Lehden vastaavana toimittaja oli Martti Tenkanen Harjavallasta. Säätiön asiamiehenä ja lehden taloudenhoitajana toimi Vilho Toiviainen Keuruulta. Säätiön julistaman asiamieskilpailun voitti jälleen kerran Antti Karjalainen Tyrväältä hankkien alkaneelle vuodelle 138 tilausta, hyvänä kakkosena Reino O. Kukko Helsingistä 124 tilausta ja kolmantena oli Yrjö Savolainen Kauvatsalta 80 tilausta. Lehden tilaushinta oli 500 mk ja Kanadaan 650 mk.

Lehtemme alkuajoille tyypillistä oli vanhojen asioiden muistelut. Lähes jokaisessa lehdessä oli jonkun pyhäjärveläisen muistelmia joko omalta työuraltaan tai harrastuksistaan. Maaliskuun 1961 lehdessä oli mm. entisen pyhäjärveläispoliisin komisario Lauri Soikkelin muistelmia, jossa hän kirjoitti ” Pyhäjärveläiset ovat synnynnäisiä humoristeja” -artikkelin. Laajasta kirjoituksesta valitsin tähän osioon yhden humoristisen muistelman.

Ihmeellinen maatala

Tammikuun alkupäivinä (ilmeisesti 1940) ratamestari Verner Lavaste matkusti junassa uuteen toimipaikkaansa Keuruulle. Samassa vaunussa matkusti lähipitäjien isäntiä ja kertoilivat suurista maataloistaan. Lavaste kuunteli mautilojen keuhjia puhumatta mitään. Isännät luulivat sarkapukimiin pukeutunutta Lavastetta myöskin maanviljelijäksi ja evakkomatalla olevaksi. Lopulta joku seuralaisista kysäisi Lavasteelta, että jäikös isännältä tila kannakselle. Tähän Lavaste vastasi, veitikka silmäkulmassa, että jäi. Minkälainen? Muuten vakaisena miehenä tunnettu Lavaste muisti juuri kuulemaansa isäntien kehumisia ja virkkoi: Pieniähän nuo teidän tilanne tuntuvat olevankin. Isännät heristivät korviaan ja tahtoivat kuulla lisää Lavasteen ”tilasta”. Lavaste kieltäytyi ensin kertomasta ”tilastaan” tarkemmin, mutta selitti sitten, että te ette ehkä uskoisi, jos kertoisin.

Lopulta Lavaste suostui kertomaan: ”Tilani pituus oli n. 40 kilometriä”.

Tätä eivät isännät tietenkään uskoneet ja selittivät, ettei kannaksella niin suurta tilaa voinut olla. Mutta Lavaste huomautti, että tiesinhän minä, että te ette usko sitä ja lisäksi: – Sitä paitsi tilani halki kulki rautatie, että sitä olisi helpompi viljellä. Sen jälkeen eivät isännät puhuneet tilojensa suuruudesta mitään.

Eroessa seuralaisistaan Lavaste kertoi olevansa ratamestari ja että hänellä oli rataosuutensa varsilta oikeus korjata heinäsatot ja viljellä radan varsia.

Vpl. Pyhäjärvi-lehti
21.3. 1986

Lehdellä ei ollut vastavaa toimittajaa, vaan toimitusneuvosto vastasi lehdestä. Lehden tilaushinta koti- ja pohjoismaihin oli 50 mk ja ulkomaat 65 mk. Säätiön asiamiehenä ja lehden taloudenhoitajana toimi Reino Äikiä Huittisista.

Maaliskuun lehden etusivulla komeili hallintoneuvoston kokouksesta kertova uutinen ja ryhmäkuva. Tilit käsiteltiin ja henkilövalinnat suoritettiin. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Mauri Vanhanen Helsingistä ja varapuheenjohtajaksi Eino Kukko Hämeenkyröstä. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin edelleen Erkki Pärssinen ja varapuheenjohtajaksi Toi-

vo Hinkkanen molemmat Kiikasta. Tyyne Lehiköisen rahastosta jaettiin 11 000 markan arvosta apurahoja joista 500 markkaa oli urheilutunnustusapuraha. Tässä yhteydessä todettiin rahastosta yhteensä 44 opiskeluapurahaa yhteensä

37500 markkaa ja lisäksi 8500 markan arvosta urheilu- ja perinneapurahoja. Hallituksen jäsen Kaarle Viika oli suunnitellut useita uusia vinjettoja monien pikkupalstojen otsikoinnin helpottamiseksi. Ohessa yllä muutamia näytteitä.

Mennäänkin Turkuun, Euroopan kulttuurin pääkaupunkiin kevätretkelle!

Vpl. Pyhäjärvi-seuran kevätretki tehdään la 28.5.10 Turkuun, Euroopan kulttuuripääkaupunkiin yhteistyössä Kurkijoki-seuran kanssa. Retkikohteeksi oli alun perin ajateltu Hämettä, josta ehdittiin mainita jo jäsentiedotteessakin. Mutta “yleisön pyynnöstä” kohde vaihdettiin. Kulttuuripääkaupungin erityisyydet Turussa näkee vain tänä vuonna – ei koskaan myöhemmin. Siinä tärkein syy.

Turussa ovat myös Karjalaiset Kesäjuhlat 17.-19.6.11, jonne pyhäjärveläisiäkin osallistuu. Mutta Kesäjuhilla on jo yksistään niin runsaasti ohjelmaa, että sen ohella ei muuta kulttuuria Turussa ehdi näkemään. Senkin takia tämä retki.

Päänäyttämö Turussa kulttuuripääkaupunkivuoden erikoisuuksille on Logomo, joka sijaitsee Turun rautatieaseman ja ydinkeskustan läheisyydessä. Siellä tutustutaan oppaan kera Tuli on irti! -näyttelyyn, missä yhdistyy tulen luonnontieteellinen ja kulttuurihistoriallinen tarina. Lisäksi näemme Logomossa merkittäviä taidenäyttelyitä.

Retkiohjelmaamme sisältyvällä opastetulla kiertoajelulla nähdään ja kuullaan, miten vanha ja uusi Turku osallistuvat kulttuuripääkaupunkivuoteen. Käynnillä Pyhän Henrikin ekumeenisessa taidekappelissa Hirvensalon Kaistar-niemessä, meren läheisyydessä pääsemme näkemään ainutlaatuista, kansainvälisesti palkittua arkkitehtuuria. Lounas nautitaan kaupungin keskustan ravintolassa. Vuoden aikana Turussa nähdään ja koetaan 155 erilaista hanketta. Retkilauantaihimme osuu yksi hauskimista juhluvuo-
den tapahtumista: Keinutuolien kokoontumisajot Aurajoen rannassa. Ehtinemme nähdä tästä hyväntuulisesta tapahtumasta ainakin osan. Lopullinen retkiohjelma aikatauluineen Turussa, samoin retken hinta varmistuvat maaliskuun aikana.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset kevätretkelle Turkuun viimeistään 5.5.11 mennessä Kaarina Pärssinen p. 040-519 3036, e-mail kaarinaparrssinen@gmail.com tai Kaisa-Liisa Korhonen p. 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Hintaan seuran jäsenille ja perheenjäsenille 50-55 eur/ osallistuja ja muille 60-65 eur sisältyvät menomatkat kahvit, lounas, opastettu kiertoajelu sekä pääsymaksut ja opastukset kohteissa. Matkan hinta maksetaan etukäteen 12.5.11 mennessä

Vpl. Pyhäjärvi-seuran tilille Nordea 127130-255715. Bussi Turkuun lähtee Helsingistä Rautatieaseman Elielaukion laidassa sijaitsevan Holiday Inn Helsinki City Center hotellin takana olevalta linja-autojen turistipysäkillä klo 8.00. Mukaan voi halutessaan liittyä jo Talma-bussin tuloreitiltä Hyrylästä, linja-autoasemalta klo 7.30. Paluu Helsinkiin n. klo 18 ja edelleen Hyrylään. Käytösämme on parin viime vuoden retkien tapaan sipoolaisen Talma Bussin 2-kerroksinen näköalabussi.

Tervetuloa kanssamme Euroopan kulttuuripääkaupunki Turkuun!

VPL. PYHÄJÄRVI-SEURA

Karjalatalon ravintolan uusi isäntä Pekka Pärssinen on kansainvälinen monitoimiyrittäjä

Karjalatalon ravitsemuspuolesta on viimeiset puoli vuotta huolehtinut uusi isäntä, keittiömestari **Pekka Pärssinen**. Ravintola Karelia ei kuitenkaan ole monitoimimiehen ainut yritys, vaan hän pyörittää myös YLE:n henkilöstöravintolaa, ja on osakkaana matkatoimistossa sekä lihakaupassa.

Nämä työsarjat tuovat elämään melkoisen kielten kirjjon: YLE:llä kuulee suomen ohella myös ruotsia, matkatoimistossa puhutaan venäjää ja halal-lihaa myyvässä kaupassa arabiaa. Kun vielä kotona vaimo ja tyttäret käyttävät ranskaa, on Pärssinen kansainvälinen mies – tietysti sen ohella, että keittiömestarin työ on vienyt häntä ympäri maailmaa.

– Tätä ei olisi ainakaan ammattikoulun opettajani uskonut, mikä näkyi myös todistuksen numeroissa. Opettaja tunnusti, että aina kun hän näki Pärssisen, hän näki punaista...

Ravintola Karelian yrittäjällä on isänsä puolelta sukujuuret Sakkolan Lapinlahdella. Pärssisten sukuseuraankin ruokataituri kuuluu, tosin hän on kuulemma ”lintsannut kokoukset ja on näkymätön jäsen”.

– Onhan niitä Pärssisten sukututkimuksiakin tehty, mutta niihin minä en toistaiseksi ole ehtinyt perehtyä.

Pyhäjärvelläkin hän on käynyt, sillä ex-anoppinsa **Eila Lampinen**, o.s. **Rämö** on Pyhäjärven Enkkuan kylästä kotoisin.

Karjalaisuus on tuntunut vahvasti tänä vuonna 60 vuotta täyttävän Pekka Pärssisen elämässä. Evakoperheeseen Punkalaitumella kuului isä **Erkki Pärssisen** lisäksi tämän äiti, mummo **Emilia Pärssinen**, o.s. **Kallonen**. Tähän oli myös Pekan punkalaitumelaissyntyisen äidin, **Iines Pärssisen**, o.s. **Rinne**, sopeuduttava.

– Äidillä ei aina ollut helppoa, kun mies ja anoppi olivat karjalaisia ja vetivät yhtä köyttä. Karjalaisuus näkyi ja kuului; esimerkiksi karjalaisia vieraita kävi paljon, ja nehan oli meillä aina viikon kerrallaan!

Perheeseen syntyi viisi lasta; **Sakari**, Pekka, **Tuulikki**, **Aila** ja **Ilkka**. Ilkka asuu edelleen kotitaloa Punkalaitumella.

Mummo Emilia piti perheen ruokapuolesta huolen, ja vapautti äiti-linoksen karjanhoitoon ja muihin tehtäviin. Piirakat ja kakkarat paistettiin joka lauantai. Eikä unohdettu tökkimistäkään eli uunissa haudutettua sianlihakimpalettä. Tätä lihapottia nautittiin

Vaikka Pekka Pärssisellä on monta rautaa tulella, välillä hän ehtii myös Karelia-ravintolan patojen ja kattiloiden äärelle. Taustalla työn touhussa hovimestari Matti Wilska.

ruiskuoreen tehtyjen perunakakkaroiden seurana. Ja ken on näitä syönyt, tietää, millaista myllerrystä se saat- taa aiheuttaa. Tästä juontaa yksi Pekka Pärssisen nuoruusmuistoja, jotka liittyivät hänen ja veljensä Sakaran lauantai-iltojen tanssireissuihin, sillä pojista sanottiin:

– Pärssisen pojat tanssii ja pierce!

Pekka itse ei pikkupoikana leiponut mummonsa kanssa eikä laittanut ruokaa. Miksi hän sitten ajautui keittiömestariksi, sitä mies välillä itsekkin ihmettelee. Alun perin hän oli hankkinut huonekaluverhoilijan ammatin, mutta päätyi ruokapuolelle kumminsä **Sirkka Kinnarin** myötävaikutuksella.

– Kummitäti oli toiminut laivoilla emäntänä, ja laivakokiksi piti minunkin lähteä.

Laineille lähdön esti kuitenkin **Ritva**, jonka kanssa Pekka ehti olla aviossa 26 vuotta. Sen jälkeen laitettiin kantapäästä vastakkain, mutta tuloksena oli tytär **Anne**, joka on tehnyt Pekasta myös kaksinkertaisen isoisän **Saana-** ja **Viivi-**tyttäreineen.

Nykyisin Pekka Pärssinen on naimisissa **Rina Selkisen** kanssa, ja tästä liitosta on kaksi tytärtä, 12-vuotias **Oona** ja 9-vuotias **Noora Pärssinen**.

– Kyllä tämä naisjoukko pitää virkeänä.

Puoliso Rina on käynyt ranskankielisen koulun ja samaa tietä Helsingissä käyvät nyt myös Oona ja Noora, jotka myös kotona puhuvat äitinsä kanssa ranskaa.

– Minä osaan ranskasta etupäässä kulinaarisen sanaston, mutta eivät he minuaakaan ranskaksi myytyä saa.

Ravintola-alan koulutusta ja työkokemusta Pekka Pärssinen on hankkinut monelta saralta: ammattikoulussa Vammalassa, sitten mm. ravintolakoulu Perhossa ja Haaga-Instituutissa Helsingissä.

Tosin nuorena miehenä opiskeluhaltu eivät aina olleet korkealla, ja ammattikoulun paperit jäivät kehonlaisiksi.

– Perhoon kokkilinjalle pääsin vasta kolmannella yrittämällä, ja olin sentään silloin jo hotelli Vaakunassa vuoromestarina.

Viimeisinä opintoinaan hän on suorittanut Haaga-Instituutin keskijohdon jatkokoulutuskurssin.

– Sen jälkeen totesin, että nyt on Pekan koulut käyty.

Ennen yrittäjäksi ryhtymistään hän ehti olla töissä mm. Savoylla ja Kalastajatorpalla sekä Ramada Presidentti-hotellissa keittiöpäällikkönä ja talon apulaisjohtajana. Lisäksi hän on toiminut osapäiväisenä opettajana ravintolakoulu Perhossa.

Pärssisen puuhia on myös Eurokokki-toiminnan saapuminen Suomeen 1993. Eurokokit on kansallisten keittiöiden aarteita vaaliva, vuonna 1986 syntynyt järjestö.

Myös Suomen Keittiömestareiden yhdistyksessä Pekka on toiminut, mutta luottamustoimet hän on nyttemmin jättänyt.

– En jaksa enää reissata niin paljon. Kotona on

hyvä olla.

Suomalaisena ruokalähettiläänä hän on kokannut mm. Japanissa, Vietnamsissa, Pohjoismaissa, Ranskassa ja Belgiassa. Tehtävät ovat yleensä liittyneet valtiollisiin tapahtumiin ja vierailuihin.

Vaikka mies on suomalaisen ruoan puolestapuhuja, perinneruokien saralla hän ei halua asetta väinämöisenlakkia päähänsä kokki **Jaakko Kolmosen** tapaan.

– Perinneruoat ovat hyviä, mutta pitää muistaa, että niiden taustalla on ollut taloudellinen talonpito nä-lähdästä lähtien. Siksi perinneruokia voi jatkojalostaaakin, että niistä jää tämä ”viimeisen oljenkorren” tuntu pois.

Yhdeksi kotoisista lempiruuistaan hän mainitsee kaalikääryleet ja silakkalaitikon.

– Kun jäin Ramadasta pois, minun läksiäisissäni tarjottiin läskisöisiä. Kaikki ruoka on hyvää, kun se on oikein ja hyvin tehty, ei hosumalla kasattua.

Tästä juontuu myös Karelia-ravintolan isännän motto:

– Huonoa ruokaa tilataan niin harvoin, että sitä ei kannata tehdä.

Karjalanpiirakoiden tekotaidon hän siirtäisi mielellä nuoremmille, ja koulun kotitaloustunneillakin toivon mukaan piirakoita rypyttetään. Omat tyttäret voittivat viime kesän Karjalaisten Kesäjuhlien piirakakisassa omat sarjansa.

Yrittäjäksi keittiömestari Pärssinen ryhtyi jo parikymmentä vuotta sitten, ja on nyt mukana kahden ra-

vintolan, matkatoimiston ja lihakaupan pyörittämisessä.

Matkatoimisto Ven-Fin Tour Oy:n syntyi juontaa juurensa tapaamiseen Sakkolan Kiviniemessä. Kotiseutumatkalla ollut Pekka Pärssinen tapasi Losevossa suomalaisten oppaana toimineen **Svetlana Uspenkya**, jolle jätti yhteystietonsa. Eräänä päivänä Svetlana ilmestyi Helsinkiin, ja perustettiin yhteinen matkatoimisto. Tästä aukeni myös venäläisten uuden vuoden turistien tulva Suomeen.

– Suurin bisnesalueemme on venäläisten vastaanottaminen Suomeen, tällä hetkellä noin 50 000 henkeä vuodessa. Lisäksi järjestämme myös kotiseutumatkkoja Kannakselle ja bisnesmatkoja Venäjälle. Tarvittaessa saamme todella luotettavat turvamiehet mukaan, vinkkaa Pärssinen.

Svetlana on edelleen matkatoimiston toinen omistaja, mutta toimitusjohtajana työskentelee hänen poikansa **Evgeni**. Svetlanan tytär **Svetlana** nuorempi hoitaa yhteyksiä Kiiovassa, ja myös Moskovassa ja Pietarissa on matkatoimiston jälleenmyyjä.

Seitsemän vuoden verran Pekka Pärssinen on ollut osakkaana lihakauppa Halal-Lahm Oy:ssä. Se myy muslimien kelpuuttamaa, ns. halal-teurastettua lihaa.

Kansainvälisyys on keittiömestari tullen luonnostaan; kun hän toimi keittiöpäällikkönä Ramadassa Helsingissä, samassa keittiössä työskenteli parhaimmillaan 26 kansallisuuden edustajia.

– On ollut rikkaus saada puljata erilaisten ihmisten kanssa. Se on kummasti karsinut ennakkoluuloja.

Halal-lihakaupan perustaminen ja hoitaminen on vaatinut toki joustamista.

– On luettu Koraania ja tapeltu suomalaisten viranomaisten kanssa. Tietoa muslimien oikeaoppiseen teurastustapaan on saatu niin Iranista ajatollahilta kuin suomalaisilta eläinlääkäreiltä. Eläimen pitää taintua samaan aikaan, kun valta-verisuonet kurkusta avataan. Tällä tapaa muuten kuolee reilusti yli puolet maapallon lihaeläimistä, huomauttaa Pärssinen.

Lihakaupan yrittäjä itse ei voi ”väärauskoisena” työskennellä tiskin takana, vaan käytännön toiminnasta huolehtivat kauppaan palkatut viisi arabia. Ja kauppa käy, sillä päivässä laitetaan ”liikkeelle noin tuhat kiloa lihaa”.

– Pelkästään pääkaupunkiseudulla on yli 20 000 muslimia.

Asiakkaita tulee muualtakin, sillä outoa ei ole, että liikkeen eteen pysähtyy bus-

si, jonka takaluukkuun ”lastataan läjä lampaita”.

Karjalatalon Karelia-ravintolan pitoon viime syksynä Pekka Pärssinen tuumaa osuneensa sattumalta; **Jaakko Viitanieniemi** esitti asian ensin, ja jonkin ajan kuluttua Pärssinen huomasi suostuneensa hommaan. Viime vuodet ravintolaa pitäneen Sodexon jäljiltä on ollut edessä ravintolatoiminnan ylösajo, kuten arkipäivien lounaan tarjoilu.

– Seisova pöytä on tarjolla maanantaista perjantaihin. Tavoite on, että saatisiin lounaalla käyvien ruokailijoiden määrä toiselle sadalle.

Ruokalistoja voi tutkailla nettisivuilta, jotka löytyvät esimerkiksi Karjalan Liiton sivujen kautta. Karelia-ravintola toimii myös pitalpalveluna ja tilausravintolana.

– Tarpeiden mukaan räätälöityä palvelua ja hyvää ruokaa.

Pekka Pärssisen oman panoksen ohella Karelia-ravintolan toiminnasta vastaa keittiömestari **Jari Isokangas**, hovimestarina toimii **Matti Wilska** ja oppisopimuksella alaa treenaa **Marko Ahvonen**. Ravintolan toimitusjohtajaksi on nimetty **Toni Selkinen**.

Ruoanlaitto on tänä päivänä monen ihmisen harrastus, ja myös ”seksikäs” uravalinta nuorille opiskelijoille. Osasyynä tähän lie-nevät monet television kokkiohjelmat.

– Todellisuudessa ala on hyvin raskas ja teettää pitkää päivää, mihin läheskään kaikki alasta haaveilevat eivät pysty, muistuttaa Pärssinen.

Lähtisikö monitoimimies itse television kokkiohjelmiin?

– Pitkään kyllä pitäisi harkita. Siellä ammattilaisetkin joutuvat koville, ja mitähän haavoja tulee ankarista kritiikeistä? Ammatillisesti en näe, että nämä tv-ohjelmat antavat mitään uutta. Sen sijaan amatöörien joukosta voi nousta uusia helmiä.

Työn varjopuolek selkänahassaan tunteva Pärssinen joutuu kuitenkin tunustamaan:

– Päivääkään en vaihtaisi pois.

MARJO RISTILÄ-TOIKKA

Seuraavalla sivulla Pekka Pärssisen antamia ruokaohjeita Vpl. Pyhäjärvi-lehden lukijoille.

Ryynirokkaa ja lammasta Pekan resepteillä

Ryynrokka (keitto)

Perinneruokaa Suistamon suunnalta. Keitetään ensin luista ja juureksista hyvä voimakas lihaliemi. 1 kg naudan lapaa pienehköinä kuutioina 2 kpl sipulia 21 vettä Höyrytettyjä kokonaisia ohraryynejä (1dl/litraa lientä kohden) maustepippuria laakerinlehtiä suolaa

Tekotapa no:1

Lihanpalat, sipuli, mausteet, ryynit laitetaan savipataan ja uuniin hautumaan jälkilämmölle yöksi. Aamulla tarkistetaan nestemäärrä ja lisätään tarpeen vaatiessa lihalientä. Tarkistetaan suola ja tarjoillaan.

Tekotapa no:2

Lihanpalat laitetaan veteen kiehumaan, verivaaho kuoritaan tarkkaan pois, maustetaan sipulilla, pippurilla ja laakerinlehdillä. Liha keitetään melko kypsäksi n. 2-3 tuntia. Lisätään ryynit ja annetaan hautua n. 1tunti. Lisätään lihalientä, tarkistetaan suola ja tarjoillaan.

On otettava huomioon, että sopan seisoessa ryynit imevät liemen itseensä, joten jos keittoa jää, on seuraavalla kerralla lisättävä lientä ja ryynien määrä lihaan nähden on kasvanut.

Lampaanpotkaa puutarhurin tapaan

Potkasta leikataan luunpää vapaaksi lihasta, luu puhdistetaan ja potka laitetaan juureksilla maustettuun veteen kiehumaan. Keittoaika lihasta riippuen 1-2 tuntia. Kun potka on melkein kypsä se valmistetaan ruuaksi seuraavaan tapaan:

Porkkanaa
Palsternakkaa
Purjoa
Selleriä
Sipuli
Leikataan kuutioiksi Brunoise kokoon 0,5 cm

Tomaattipyre
Valkosipuli
Oljy
Rosmariini
Timjami
Mustapippuri
Laakerinlehti
Punaviini
Demi glasee -kastikepohjaa
Suola

Keitetyt potkat ruskistetaan padassa (tai pannulla) ja nostetaan vähäksi aikaa sivuun. Samassa padassa kuullotetaan valkosipuli, juureskuutiot ja tomaattipyre. Lisätään potkat joukkoon, maustetaan, lisätään viini ja mausteet ja demi glasee -kastikepohja, annetaan hautua kypsäksi.

Tarjoillaan esim. perunapyreen kanssa tai pastan kanssa (vihreä tagliatelle, tomaattispagetti tms.) Jos käytetään pastaa, pitää olla myös parmesania.

Omenapaistikkaita ja vaniljakastiketta

Omenoita, maitoa, kananmunia, vehnäjauhoja, suolaa, sokeria, kanelia, öljyä, paksua kermaa, perunajauhoja, vaniljatankoja, vaniljasokeria.

Tehdään paksuhko lettutaikina johon laitetaan vain keltuaiset, valkuaiset vatkataan kovaksi vaahdoksi ja yhdistetään vaahtona lettutaikinaan.

Omenasta poistetaan siemenkota, leikataan n 0,7 mm paksuiksi viipaleiksi.

Vehnäjauhosta, sokerista ja kanelista tehdään seos jossa omenaviipaleet pyöritetään ja kastellaan friteeraus-taikinassa, sen jälkeen uppopaistettaan kuumassa öljyssä.

Tarjoillaan vaniljakastikkeen kera.

Vaniljakastike
1 kpl muna
4 dl maitoa
1 rkl perunajauhoja
1,5 dl paksua kermaa
vaniljasokeria
sokeria

Muna, perunajauho, sokeri, vaniljatangot, maito mitataan kattilaan, saostetaan hellalla, jäähdytetään ja lisätään kermavaahto.

Kolme sukupolvea lomalla Karjalassa

Muistelen tässä viimekesäistä kolmen sukupolven lomamatkaamme Karjalaan. Mukana oli tytär poikineen, ja mielestäni matka oli antoisaa etenkin, kun nuoret tuntuivat tykkäävän; tulihan heille näytettyä papan syntymäseutua ja kotia. Ehkä nuoret innostuvat joskus muulloinkin käymään Pyhäjärvellä.

Talvella 2010 Virpi rupesi puhumaan, että olisi mukava nähdä isän syntymäkotia ja kotiseutu.

Minä siihen, että eiköhän se järjesty. Soitin heti Salmisen Helille Poriin ja varasin matkan, joka tapahtuisi 13-16. elokuuta. Matkalle meitä olisi lähdössä tyttäreni Virpi sekä poikansa Oskari, Aleksi ja Eemeli sekä minä.

Minäkin jännitin matkaa jonkun verran, koska Venäjällä oli kovat metsäpalot. Savuja tuli tänne asti. Huoleni oli turhaa, sillä ei siellä ollutkaan mitään savuja. Myös Valamon retki jännitti, minkälainen olisi allokko Laatokalla.

Vihdoin koitti lähtöpäivä. Linja-auto haki minut yöllä kahden aikaan, ja Virpin poikineen Turun torilta. Ajattelin siinä matkatesa kuinka pojat mahtaa suhautua, kun siellä on niin toisenlaista kaikki, mihin ovat tottuneet.

Auto, jolla matkasimme oli uusi, ja matka taittui mukavasti. Meitä oli auto melkein täynnä, liekö ollut 38 matkajaa. Suomen tulista selvittiin aika nopeasti, Venäjän tullistakin melko pian.

Sitten olimmekin Venäjän puolella. Poikkesimme Ihantalan taisteluissa kaatuneitten Venäläisten muistomerkillle. Sitä ihmeteltiin aikamme, kuinka moni oli kokenut viimeiset hetket näissä maisemissa. Suomalaisen muistokivi oli tien toisella puolella hiukan kauempana luonnon iso kivi, johon oli kirjoitettu Suomeksi muistosanat täällä kaatuneille sotilaille.

Sitten saavuttiinkin jo Viipurin torille, joka oli paljon rauhallisempi kuin edellisillä reissuilla. Siinä ihmetelyämme kävimme kaupahallissa, joka oli entislään paljon siistimpi vain. Viipuri näytti jonkin verran kohentuneen viime käynniltä, oli uusia taloja, ja vanhoja korjailtu.

Lähdimme sitten kohti Pyhäjärveä, Musakkaa. Tein matkalla sen huomion, että pojat tuntuivat tykkäävän matkasta, joten huoleni oli turha. Pyhäjärvelläkin myrsky oli täälläkin tehnyt tuhojaan. Musakan pihastakin oli kaatunut monta puuta, ja venäläisten hautausmaallakin oli monta isoa mäntyä kaatunut hautojen päälle.

Matkasta väsyneinä tulimme Musakalle. Syötyämme menimme uimaan.

Matkaseureen nuorin Eemeli sai tehtäväkseen laskea kukat hautausmaalle.

Kyllä uiminen teki mukavaa hikisen matkan jälkeen. Nukuin Oskarin kanssa samassa huoneessa, kyllä uni maittoi.

Seuraavana aamuna lähdimme bussilla kohti Käkisalmea. Matkalla poikkesimme hautausmaalle, jossa Pohjalainen piti pienen puheen, ja velvoitti sakin nuorimman laskemaan kukat muistomerkin juurelle. Eemeli oli nuorin, joten hän joutui tähän tehtävään.

Oli tarkoitus päästä Valamoon, mutta ei onnistunut, joten lähdimme ajelemaan kohti Metsäpirttiä. Myrskytuhoja oli melkein koko matkan tien sivumetsissä. Metsäpirtissä porukka meni uimaan. Sillä välin Heli ja autonkuljettaja olivat grillanneet makkaroita ja keittäneet kahvit. Ruokailtuamme lähdimme ajelemaan kohti Ylläppäätä, tie Riiskasta Ylläppähän oli kovin kiharaista, joten ei voinut ajaa kuin melkein kävelyvauhtia. Matkalla oli iso koivu vinossa tien yllä, miesten täytyi vetää oksia sivuun, että bussi pääsi menemään. Joku mies kävi katsomassa entistä kotiaan.

Sitten lähdimme rämis-telemään takaisin kohti Riiskaa, joka oli muuttunut viime käynnistä.

Kylän oli vallannut metsä, ei tuntenut, mistä tie vanhaan syntymä kotiin menee. Sieltähän se mökkisitten löytyi. Musakan Antti ja Heli olivat tulkkina, ei kotona ollut muita kuin kaksi naista. Kovin olivat ystävällisiä, näyttivät paikkoja ja päästivät sisällekkin katsomaan. Yhdessä huoneessa oli vielä sama tapetti, mikä oli silloin kun me siellä asuimme. Katseltuamme paikkoja muistui nuoruuden ajat mieleen.

Aikamme oli rajallinen, joten täytyi lähteä mieli haikeana autolle ja kohti Musakkaa, jossa illallinen jo varatosi. Syötyämme kävimme saunassa, josta taas järven viileään veteen. Nautimme täysin olostamme ja tuli mieleen, että elämä osaa olla lokoisaa.

Sunnuntaina suuntasim-

”Yhdessä huoneessa oli vielä sama tapetti, mikä oli silloin kun me siellä asuimme.”

me kohti Käkisalmea, kun nyt oli tiedossa, että pääsemme lähtemään Valamoon. Siinä odotellessa katselin näkymiä; toisella rannalla näkyi Faldoffin tehdas, joka ei enää ole käynnissä, vaan siellä tehdään jotakin muuta kuin papeeria. Meistä oikealla näkyi kaksi ökypaattia, liekö ollut Putinin huvipursia. Täytyy olla jonkun verran paksu lompasa omistajalla.

Varrottuamme jonkin aikaa saimme luvan siirtyä kantosiipilaivaan. Vähän päästä meitä vietiin aika syssyä kohti Valamoa. Matkaa lienee ollut 50 kilometriä, aikaa kului siinä runsas tunti, sitten alkoivat luostarin tornit näkyä. Rannassa oli monta kantosiipilaivaa sekä tavallisia laivoja. Kaikesta näkyi, että luostari on suosittu paikka Venäjällä.

Sitten Heli luovutti meidät paikalliselle oppaalle, ja lähdimme astelemaan kohti luostaria. Ilma oli tukahduttavan kuuma, päälle 30 asteen, joten oli raskasta kiivetä mäkeä ylös. Luostarissa ihmettelimme rakennuksen kauneutta ja korkeutta. Sitten menimme kuuntelemaan kolmen miehen kuoroa, jotka lauloivat komeasti venäjäksi, vaikka emme sanoista mitään ymmärtäneetkään. Kuoron basso oli mahtava. Tämä maksoi 15 euroa.

Panin merkille, että wc-tilat olivat viime käynnistäni parantuneet. Kierreltyämme alueella jäin istuskelemaan puun alle varjoiselle penkille toisten jatkaen luostarin katselua. Meitä pois vievää laivaa odotellessa seurasin ihmisten touhujä, oli monenlaista kaupustelijaa, yksikin mies kauppasi savustettuja Laatokan siikoja. Kummasti näkyivät tekevän kauppansa helteestä huolimatta. Laivat toivat jatkuvasti uusia

pyhiinvaeltajia ja toisia veivät pois. Miliisikin kävi autolla katsomassa, että kaikki ovat niin kuin pitääkin.

Järvi olikin aika tyven, joten paluumatka taittui mukavasti. Käkisalimesta ajelimme kohti Räisälää, myrskyn tuhoja oli pitkin matkaa. Välillä pysähdyimme paistamaan makkaroita, ja juomaan kahvia, kyllä maistuikin hyvältä raskaan Valamon reissun jälkeen. Räisälän kirkkoon ei päässyt sisälle, oli remontissa. Takaisin Musakalle tullessa poikkesimme Myllypellosa, johon jätimme Helin keräämät lahjat lastenkontiin. Saavuttuamme Musakalle oli jo myöhäinen ilta, ja illallisen jälkeenkutsui Pyhäjärvi meidät taas vilpoisiin aaltoihin. Kyllä elämä osasi olla mallillaan.

Seuraavana aamuna ruokailtuamme minä, Virpi ja pojat Oskari, Aleksi ja Eemeli lähdimme käymään isäni oletetulle hautapaikalle. Löytyihän se sieltä, sama pihlaja, jota olemme pitäneet merkinä. Siinä seisoessa tuli monet asiat mieleeni, esimerkiksi minkälais-ta olisi elämämme ollut jos isä olisi elänyt, olinhan hänen kuoltua vasta kolmi-vuotias. Sieltä palattuamme olikin Suomeen paluun ja lähtövalokuvan aika, jonka jälkeen hyvästelimme Musakan Antin, ja lähdimme kohti Viipuria.

Saavuttuamme Viipuriin naiset menivät kangaskauppaan, ja meille muille jäi aikaa katsella vähän kaupunkia ja istuskella puistossa ja ajatella, minkälais-ta mahtaisi täällä olla, jos so-taa ei olisi ollut. Seuraavaksi menimme ostoksille uudelle torille kauppahalliin.

Tullista selvittiin kohtalaisen joutuisasti. Saavuttua Turkuun olikin jo yö ja Virpi poikineen jäi autosta. Loppu matkasta taittui matkalla koettua muistellessa. Seuraavaksi tulimme-kin Sastamalaan ja kotipy-säkille, jossa kiittelin Hel-jä autonkuljettajaa antoisas-ta matkasta. Kuitenkin oli mukava palata nykyiseen kotiini.

KAUNO KUUSIVUO

Matka Pyhäjärvelle silloin, kun sinne ei olisi saanut mennä

MATKA PYHÄJÄRVELLE KESÄKUUN ALKUPÄIVINÄ 1985 muodostui varsin jännittäväksi Kalervo Ahvoselle ja veljelleen Matille. Välillä piileskeltiin puskissa ja pelättiin paljastumista miliisille, hotellissa Leningradissa asiasta ei hiiskuttu sanaakaan. Ensimmäisen tiedusteluretken tuloksena saatiin selville talojen sijainti Hassinmäessä ja iso joukko autenttisia valokuvia.

Alkusysäys kaikkeen tapahtuneeseen oli tietysti tietämättömyys esi-isistä ja joutuminen muusta suvusta erilleen lapsuusaikana.

Kiinnostukseni Karjalaan ja kotiseutuun alkoi nuoruusvuosien jälkeen. Työasiat olivat kuljettaneet itseäni silloin jo Rovaniemelle kauas Satakunnassa olevista sukulaisista. Aikanaan (21v) kun selvisi, etten ollutkaan ”sudettisavolaisia” vaikka olin asunut ja käynyt koulut nykyisessä Kuopiossa. Kaikki muut sukulaiseni ja menneisyyteni olivat myös ”hukassa”. Kiinnostuin sukututkimuksesta, jonka seurauksena löysin Mikkelin arkistoista sukuni ja sen juuret Karjalasta. Sain sitten hahmoteltua suvun ja oman menneisyyteni muiden sukulaisten avustuksella Karjalaan evakkotaipaaleineen. Heräsi myös toive käydä siellä jossakin menneisyydessä, josta ei ollut jäänyt edes muistoja. Meistä vanhimman veljeni **Matti** kanssa tuli sitten eräänlainen ”tiimi”, josta kaikki sai alkunsa.

Olimme kuulleet huhuja, että uskalikot olivat käyneet sodassa luovutetussa Karjalassa entisillä kotiseuduillaan. Asia tuli myös puheeksi veljeni Mattin kanssa 1980-luvun alkuvuosina. Ajatus jäi elämään ja niin vuonna 1984 aloimme suunnitella matkaa. Tarkoituksena oli lähteä seuravana kesänä turistimatalle Leningradiin ja sieltä jollakin kulkuvälineellä päiväretkelle Pyhäjärven Hassinmäelle. Matkan suunnittelu alkoi. Täytyi löytää yhteinen aika ja täytyi myös löytää Leningradista luotettava kielitaitoinen yhteyshenkilö, joka auttaisi suunnitelmamme läpivientiä Leningradissa ja Pyhäjärvellä. Emme kumpikaan osanneet venäjää emmekä ymmärtäneet kyrillisten kirjainten sanomaa. Jos olisimme avanneet suomme joissain ”luvatomissa” paikoissa, niin se olisi voinut olla sen matkan loppu. Kaikki piti olla ehdottoman varmaa ja selvää. Oppaan piti olla suomalaisittain luotettava ”emingrantti”. Saimme erään tällaisen henkilön nimen Pärssisiltä, jotka olivat hiljakkoin käyneet Pyhäjärvellä. Ongelmana oli myös yhteydenpito häneen. Meneekö kirje perille luotettavasti vai luetaanko kaikki ulkomailta tulevat kirjeet sensuurissa ennen toimittamista osoitteeseensa. Soittamisessakin olivat samantyyppiset kuunteluriskinsä. Käsitteellisenä aikana puheluja oli helppo kuunnella,

jos joku henkilö epäiltiin hämäätoiminnasta. Sovimme, että yhteysselvitykset hoitaisi Matti, koska silloin touhuilu ei ainakaan heti herättäisi ylimääräistä huomiota matkavalmisteluisistamme.

Talven kuluessa opasasiat selvisivät ja meillä oli lähtiemme tiedossa oppaamme **Helena Sällisen** puhelinnumero Leningradista. Emme kuitenkaan voineet olla varmoja opastuksen onnistumisesta, koska salaussysteemi emme voineet ilmoittaa tarkkaa matkapäivää etukäteen, että milloin olisimme paikalla. Niinpä päätimme ottaa riskin ja lähteä matkalle. Jos Pyhäjärven reissu ei onnistu, niin ollaan vain kiltisti turistimatalla ja sillä siisti. Vaikkei meitä nyt Pietarin kirkko ja Emeritaasi niin hirveästi kiinnostaneetkaan, että sitä varten olisi pitänyt Leningradiin asti lähteä.

Olin hankkinut Leningradin kartan ja katsellut sitä valmiiksi useampana iltana. Oli otettu kopioita Pyhäjärven karttalehdestä, joka oli vuosimallia 1938. Karttalehti oli peräisin Puolustusvoimien karttavarastosta, joka sijaitsi aikoinaan Niinisalossa. Matti oli joutunut varusmiespalvelusaikanaan Niinisalossa töihin karttavaraston tyhjennykseen ja silmiin osui kokonainen Pyhäjärven karttalehtipino. Matti fiksuna ja nokkelana päätteli, etteivät ne valvontakomission miehet tiedä monenka kappaleita niitä siinä pinossa piti kaikkiaan olla. Hän otti muutaman kotipitäjän karttalehden parempana talteen, mutta ei ollut uskaltanut vuosiin puhua kenellekään asiasta. Hän paljasti kerran käydessäni salaisuutensa minulle, kun tuli sukututkimuksen yhteydessä puhetta kotiseudusta. Niin sain toisen niistä arvokkaista ja aidoista Pyhäjärven pitäjän peruskartoista.

Matkatavaroita pakattaessa piti ottaa huomioon silloiset tavat NL:n tullissa. Ei varmasti olisi ollut eduksi, jos joku menomatkalla olisi jäänyt kiinni tullissa paljastuneista Kannaksen alueen ”oudoista karttakopioista”. Kartta oli piilotettu kanto-kassin välipohjan alle liimalla, ettei se luiskahtaisi näkösalille kassia kaadettaessa tiskille. Käsipakaaseissa oli toinen varmuuskopio kartasta sekä suurempi Kannaksen karttakopio, puukkompassi ja tulentekovälineet. Kokonaisuutena olisimme kuitenkin olleet aika heikoilla, jos sieltä olisi

pitänyt ihan oikeasti lähteä Vuoksen rantojen ja metsien kautta takaisin Suomeen tulemaan. Eväistähän meillä olisi ensimmäiseksi ”uupelo” tullut alkukesän metsissä.

Näin jälkepäin tarkasteltuna olimme silloin ”salaisella” matkalla ja erällä tavalla suorastaan hulluja tai ainakin enemmän kuin uhkarohkeita toteuttaessamme silloisen suunnitelmamme. Nyt voimme vain kiittää suojelusenkeillemme, jotka varjelivat meitä silloin. Matkan aikana oli monia eri tilanteita, jotka olisivat voineet mennä kokonaan toisin. Meistä olisi voinut tulla sen ajan sensaationkollisia tai vakoilijoita. Kaiken lisäksi olisimme olleet myös Suomen ja Neuvostoliiton suurlähetystöjen salaisten noottien listoilla. Itseäni olisi syytetty ties mistä, ainakin vakoilusta vieraan valtakunnan alueella. Mattia olisi syytetty vähintään avunannosta provokatoriseen vieraan valtakunnan suvereniteetin loukkaukseen. Todennäköisesti olisin itse saanut ”ilmaisen kaukomatkan Siperiaan” ties kuinka pitkäksi aikaa. Eivätkä siinä silloin mitkään selitykset kotiseutumatkailusta olisi enää auttanut. Olinhan itse tuolloin kapteenin arvoinen sotilasinsinööri.

Kiinnijääminen olisi tietysti tiennyt varmaa virkauran loppumista ja viraltapanoa jo pelkästään valtakuntaa koskevien turvallisuuspoliittisten syiden takia tuomiosta puhumattakaan. Elimmehenä tuolloin vielä ”kylmän sodan ja Bresneviläisyyden aikaa”. Matkavuoden keväällä oli valtaan juuri tullut **Gorbatsov**. Vaikka elettiinkin jo tulevan glasnostin alkuaikojä, olivat rajoitukset ja matkustaminen tarkassa valvonnassa.

Matka

Omalta osaltani matka alkoi Rovaniemeltä edellisena päivänä menolla Mattin luo Äetsään. Matkan järjestäjänä oli Matka Salonen Lautakylästä, mistä oli myös matkaoppaamme. Inturistin opas tulisi sitten Leningradin päässä joukkoomme vastaten Neuvostoliiton puolen opastuksesta.

Silloin NL:n tullissa matkustajien piti ottaa kaikki omat matkatavaransa mukaan tulliselvitykseen. Odotimme omaa vuoroamme ja jännitimme, että miten tarkasti sinä päivänä laukukamme pengottaisiin. Kaikki kokeneemmat matkustajat silloin ihmettelivät, kun matkalaukkuja ei nyt tyhjennettykään ylösalaisin tiskille

kuten tavallisesti. Niitä vain pengottiin käsin kopeloimalla. Heti tulin jälkeen ”kulttuurishokki” löi silmille ennen näkemättömänä. Oli romua ja rähjää siellä ja täällä ja joka paikassa.

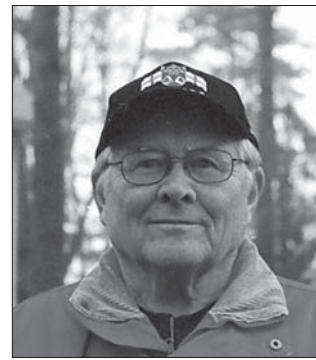
Ulkomaisia matkailijoita, turisteja, valvottiin erittäin tarkasti. He saivat liikkua vain viisumiin kirjoitetulla alueella ja matkustaa sinne vain tiettyä reittiä pitkin. Kontrollipisteitä oli tietyn matkan välein, jossa tarkastettiin matkalaisten lukumäärä. Matkan eteneminen piti myös tapahtua ajallaan eikä tarkastuspisteiden välillä saanut viipyä annettua aikaa kauemmin. Jokaisella pysähdyspaikalla oli kahdesta kolmeen miliisiä aina paikalla. Teimme kuitenkin matkan varrella pienen koukkauksen päätieltä ja pysähdyimme Terijoella muutamaksi minuutiksi. Matkanjärjestäjä halusi näyttää meille kuuluisia Terijoen hiekkarantoja. Heti pysähdyimme auton luo tuli paikallisia ”joppareita” ostamaan tavaraa ja myymään viinaa. Niin minultakin vietiin lenkkarit melkein väkisin jalasta. En tarvinnut muuta valuuttaa sillä reissulla. Haluttuja tavaroita siihen aikaan olivat sukka housut, lenkkarit, purukumit ja farkut.

Viipuriin tultaessa, jostain kummallisesta syystä, kiinnitin kuitenkin huomioni heti sillan oikealla puolella olleeseen kasarmialueeseen, jonka pihalla taivasalla oli tykkejä ja panssarivaunuja varmastakin enemmän kuin koko omalla armeijallamme. Epäilemättä se ei ollut myöskään ainoa varasto-paikka sillä seutukunnalla. Miliisejä oli myös joka paikassa.

Leningradiin saavuttuamme majoituimme uuteen suomalaisten rakentamaan Pulkovskaja-hotelliin. Meiltä kerättiin passit pois heti vastaanotossa, ettemme voisi matkustaa kaupungista minnekään muualle. Meillä oli kuitenkin oma ”salainen ongelmamme” ja miten siitä selvitäisiin. Päätimme pitää asioita salassa niin paljon kuin mahdollista, ja siksi lähdimme ulos suunnittelemaan retkeämme. Olihan yleisesti tiedossa, että naapurimaassa seinilläkin olivat korvat tai jopa silmät. Tärkein valmisteleva ja ratkaiseva tehtävä oli saada yhteys oppaaseemme, jonka numero oli Matilla. Löysimme puhelinkopin ja rohkeasti vain kokeilemaan vastaako kukaan. Vedimme vesipörrän ja tulos oli yhtä laihaa myöhemminkin ja päätimme jättää yritykset seura-

Kalervo Ahvonen ja Matti Ahvonen.

vaan päivään ja palasimme hotellille nukkumaan. Ensimmäisenä päivänä olimme muiden mukana sovittu katselussa nähtävyyksiä. Päivän päätteeksi lähdimme taas käymään kaupungilla saadaksemme yhteyden avustajaoppaaseemme.

Saimme sitten lopulta yhteyden häneen ja asia selvisi siltä osin. Hän kertoi juuri tullessaan Pyhäjärveltä samantapaiselta reissulta. Sovimme lähtöajaksi aikaisen aamun, koska silloin olisi vähemmän tarkkailijoita. Hänen miehensä tulee hakemaan meitä taksilla klo 07.00 sovituksella paikasta. Saimme tuntomerkit hakijasta. Hotellilla ilmoitimme oppaallamme, ettemme tule huomenna aamupalalle emmekä ole porukan mukana kaupunkikierroksella, vaan olemme omilla reissuillamme. Hän vaan toivotti antoisaa päivää ja että nähdään sitten iltapalalla.

Pyhäjärvi-päivä

Heräsimme aamulla ajoissa ja virkeinä. Syötyämme ja pakattuamme mukaan otettavat eväät ja tavarat kanto-kassiin lähdimme tapaamispaikalle. Hotellin toisella puolella pääovella oli aina kaksi miliisiä vahdissa. Heti poistuttuamme ovesta lähti toinen miliiseistä sisätiloihin kai raportimaan menostamme.

Sovitussa paikassa taksi oli odottamassa meitä tasan kello seitsemän. Hakijamme oli helppo tunnistaa heti oikeaksi Helena Sällisen lähettämäksi Suomea puhuvaksi mieheksi. Otimme matkalla Helenan kyytiin ja menimme sille rautatieasemalle, josta Käkisalmeen lähtevät junat liikennöivät. Helena maksoi taksin ja sovimme, että me menemme vähän sivummalle odottamaan ja hän hakee meille kaikille liput. Näin kaikki sujui hyvin vielä suhteellisen tyhjällä asemalla. Ennen junaan nousemista sovimme myös siitä, että olemme heidän poikiaan ja aamu-unisina torkumme muista välittämättä ja hän hoitaa lipun tarkastukset. Ei juuri torkuttanut vaan olimme jännityksestä terävinä kuin tikat. Emme paljon vilkuilleet ympärillemme, ettemme herättäisi ylimääräistä huomiota. Itselläni oli vauvautunut olo, kun piti yrittää olla kuten paikalliset matkustajat.

Saavuimme vajaan tunnin päästä Kiviniemen asemalle, jossa jääme pois. Kiviniemessä pois jääntiin oli useita hyviä perusteita. Olimmekin nyt sillä vyö-

hykkeellä, johon Pyhäjärvi kuului, joten omalla alueellaan ajavia autoja ei pysäytetä eikä tarkasteta tarkastuspisteissä. Olisi myös ollut uskaliaasta mennä suoraan Pyhäjärven asemalle asti, jos meitä tiedettäisiin odottaa. Lisäksi Kiviniemessä oli oppaillamme enemmän tuttuja ja luotettavia autokuskeja kyytimiehiksi.

Poistuimme pikaisesti asemalta piiloon tienvarren pusikkoon. Onneksi ei sataanut, vaikka olikin harmaa pilvinen päivä. Tuntui ikuisuudelta odotella Helenaa pusikossa. Odotimme melkein tunnin ja me luulimme jo, että hän on kärehtänyt ja hänet on otettu kiinni kuulusteltavaksi, mikä sekään ei olisi silloin ollut mahdollista. Lisää jännitystä tuli, kun sotilassaattue ilmestyi tielle ja oli menossa Käkisalmeen päin kuten mekin. Ei voinut olla ajattelematta, että nyt meille käy ”ohra-sesti”. ”Ne” tietävät ja porukka on jo menossa alueelle etsimään meitä.

Vihdoin Helenakin tuli vihreän Ladan kanssa ja hyppäsimme kyytiin. Niin sitä mentiin. Me kolme takapenkillä ja Helena oppaana etupenkillä. Meno oli melkoista lentoa silloisella vielä osittaisella soratiellä. Suoraan sanottuna vähän pelotti. Jos sattuu jotain. Niin se on armoston käry heti. Eivätkä matkavakuutukset paljoa auta. Saavuimme sitten etenevän sotilaskolonnan ja ei kun ohi mitä arveluttavimmissa paikoissa. Oli parasta olla hiljaa ja odottaa vain mitä tuleman pitää, vaikka Ladan pohjaan kuinka kiviä rapisi ja kolisi. Selvisimme siitä kuitenkin, eikä tienvarressa olleet miliisit kiinnostuneet menostamme. Ehkä he odottivat enemmän sitä saapuvaa sotilaskuljetusta.

Pääsimme Pyhäjärvelle ja käännyimme Konnitsan tielle. Matkalla kiepsautimme Mattin käymän koulun pihan kautta. Näky oli aika lohduton. Koulu oli melko huonossa kunnossa ja pihassa oli kenttäsiirkeli. Emme uskaltaneet pysähtyä katselamaan muita maisemia tai paikkoja. Ajoimme hiukan hitaammin, kun tie kapeni ja huononi. Matti ehti tunnistaa matkalla muun muassa Sirkanmäen. Saavuimme Hassinmäen tiehaaraan ja siitä mäkeä alas, että pohja taas kolisi. En ollut missään Suomessa nähnyt niin huonokuntoista tietä kuin tämä. Kaikki oli kuin 40 vuoteen ei olisi tehty yhtään mitään. Saavuimme lopulta Hassinmäen alle ja siihen se taksimme simahti.

Lada niin sanotusti ”keitti”. Päässäni vilahti ajatus, että tämä se vielä puuttui. Teimme kuitenkin pikaisen päätöksen ja häivymme pois näkösaltä mahdollisimman pian kohteeseemme emmekä jääneet odottelemaan yleisöä paikalle. Helenan mies Simo jäi autokuskin kanssa selvittelemään tilannetta.

Nousin Matin ja Helenan kanssa vasemmalle kääntyvää tien haaraa pitkin Hassinmäkeen. Tunnelma oli innostunut, vaikka päivä oli harmaa ja heinikko kasteen jäljiltä märkää. Matti kerroili mielikuvia menneistä, että tuo iso kivi oli heillä **Reinon** kanssa aina leikkipaikkana ym. Saavuimme mäenpäälle, jossa vasemmalla oli **Rantasen** talo piha-piireineen. Siitä hiukan eteenpäin vasemmalla kotitalon portti. Portti oli kiinni ja nurmikko koskemattoman näköinen, mikä paljasti, ettei kotitalossamme ollut ainakaan vähään aikaan ketään ollut kotosalla. Syreenit olivat nupulla ja talo näytti olevan kohtuullisessa kunnossa. Katto oli uusittu. Muuten talo oli entisensä ikkunaluukkuja myöten. Portin pielessä oli aittarakennus ja sekin oli vielä samassa hyvässä kunnossa kuten isoisämme Matin kuvan ottoaikana 1930-luvulla.

Kaivo oli myös entisellään. Omenapuut olivat myös vielä hyväkuntoisen näköisiä juuri kukkineet. Ne olivatkin todella jo vanhoja. Kiertelimme kotitalomme ympärillä, mutta ketään ei ollut kotona. Rantasen talon pihalla tapasimme eläkeiässä olevan miehen. Helena keskusteli hänen kanssaan ja kuulimme, että hän asuu tuossa saunarakennuksessa toistaiseksi, kunnes saa oman mökkinsä rakennetuksi entisen kotitalomme alapuolelle. Hän oli eläkkeelle jäänyt merikapteeni Itämeren laivoilta. Hänen rakennustyönsä oli vasta aivan alussa ja kaikki työt tapahtuivat käsipelillä. Mökin valmistuminen kesti lopulta n. 9vuotta.

Kiertelimme ympäri mäkeä **Hassin, Kaasalaisen** ja **Skaffarin** talolla ja kävimme pusikon läpi Kiimajärven rannalla ihaillemassa maisemia. Eniten meitä huolestetti mäen länsisivulle rakennettu paikallisiin oloihin huomattavan iso pyöröhirsinen huvilamainen rakennus, joka oli kaksikerroksinen. Talon katolla oli lisäksi meikäläisittäin outoja antennirakenteita aivan kuin talossa olisi ollut jotain radiolaitteita. Keskustelimme tilanteesta ja päätimme varovaisuussyistä pysyä kauempana ja mieluummin näkymättömissä kaiken varalta. Entä jos se on jonkun miliisipäällikön asunto. Talossa kun näkyi myös liikettä yläkerran huoneessa. Kävimme vielä isoisämme veljen **Heikki Ahvosen** talon luona ja toisella Kaasalaisen talolla sekä Hassinlammella.

Simo tuli kertomaan Helenalle, että auto on taas kunnossa ja voidaan lähteä

milloin meille sopii. Olimme nähneet jo kaiken ja enemmänkin, mitä Suomesta lähtiessämme osasimme kuvitella. Olimme tyytyväisiä, vaikkemme tavanneetkaan omassa talossamme asuvia henkilöitä.

Palatessamme autolle kävimme tien varressa olleella niityllä. Se oli kasvanut jo melkoista koivikkoa, joka oli tukehtunut veteen, kun laskuoja oli mennyt tukkoon ja niitystä oli tavallaan tullut pieni lampi. Sakkolassa oli vilkas lentotukikohta, jonka liikenne kuului ja näkyi ilman sen tarkempaa seuraamista.

Kuulimme paluumatkalla, että kohta autolta lähtömme jälkeen oli joku tullut perässä kyselemään, että millä asioilla autokuskimme liikkui Hassinmäen tiellä. Hän oli ajan tasalla tilanteesta ja oli sanonut olevansa menossa kyläilemään Hassinmäkeen, mutta kun auto oli levinnyt tähän. Kyselijä oli tyytynyt vastaukseen ja oli poistunut enempää kyselemättä paikalta. Matka takaisin Kiviniemeen meni sitten kommelluksitta. Maksoimme taksimme ja Helana ohjasi meidät heti kylän takamaastoon Vuoksen rannalle päin. Menomatkalla rantapysikkoon joku ohikulkeva ”maatuska” oli tokaissut Helenalle, että taas sinulla on ”Suomi poikki” mukana. Pajupusikossa söimme eväitä, joihin emme olleet vielä ehtineet koskea ollenkaan. Siitä mäen törmältä oli hyvä näköala pitkälle Suvanto-järvelle päin.

Juttelimme kaikenlaista ja myös siitä miten he nuorena olivat joskus vakaumuksensa huumassa uskoneet kaikkeen propagandaan. He olivat katuneet tekoansa katkerasti, mutta systeemi piti vankinaan. Jos he olisivat nuorempia, niin he yrittäisivät vielä päästä takaisin Suomeen. Simo kysyi varmaan leikillään minulta, että paljollako ostaisin Kannaksen takaisin. Itse Sälliset asuivat Leningradin liepeillä. He olisivat tarvinneet kuulemma hiivaa vähintään kilon paketin, jotta lehmä olisi parantunut punataudista. Hiivaa ei ollut kaupassa saatavilla. Hän harmitteli, kun ei ollut saanut tietoa meille, että olisimme tuoneet sitä Suomesta.

Tunnin odottelun jälkeen menimme Kiviniemen asemalle. Sähköjuna Käksälästä tuli noin kolmen maisa. Junamatka meni kommelluksitta, vaikka junaan tulikin eräältä asemalta runsaasti sotilaita. Hetkessä jännitys kohosi huippuunsa. Huomasin pian, että kaikilla oli lomapuvut päällään. Saavuimme perille ja olimme sopineet, että menemme omalla taksilla Pulkovskaja-hotellille. Helena etsi meille taksin ja kertoi kuljettajalle määränpään. Lähdimme liikkeelle ja seurasin itse kartastani, missä olimme menossa ja minne meidän piti mennä. Varsin pian totesin, ettei kuljettaja ajanutkaan suorinta reittiä sinne minne olisi pitänyt. Emme

aikailleet pitempään, vaan ryhdyimme näyttämään kuljettajalle kartasta, että meidän pitää viedä Pulkovskaja hotellille. Kuski toimitti jotain, mutta me emme tietenkään ymmärtäneet. Emme antaneet periksi vaan vaadimme, että mennään suorinta tietä hotellille. Olimme kuulleet, että taksit ajavat oman päänsä mukaan. Tietysti ajatuksissa käväisi taas, että ollaanko meitä nyt viimeistään viemässä jonnekin kuulusteltavaksi. Päivämme venyi sen verran, että yhteinen ruokailumme oli jo ohi, joten menimme taas alakerran ravintolaan syömään.

Olimme päättäneet jo aiemmin, että olemme hiljaa päivän tapahtumista, vaikka kuinka tekisi mieli kertoilla päivän asioita. Varsinkaan emme puhuneet asioista hotellihuoneessa emmekä siten, että joku olisi voinut tehdä jotain johtopäätöksiä retkestämme.

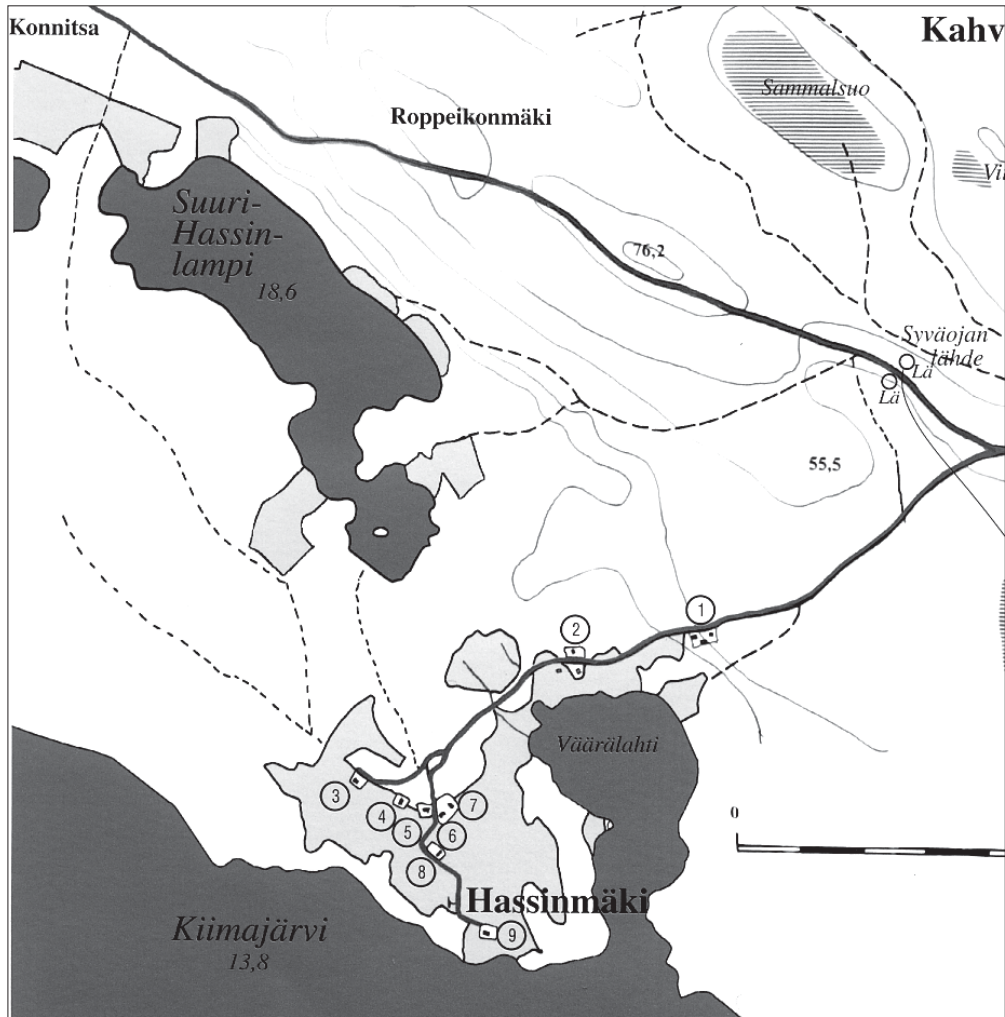
Paluumatkapäivä

Aamupalalla oli uteliasta porukkaa ja kaikki kiinnostuneita siitä, missä olimme käyneet ja mitä siellä näkyi. Suomen opas tuli pöytäamme syömään aamupalaa kanssamme ja sanoi huokaisensa helpotuksesta, kun näki taas meidät. Hän kertoi senkin, että joka aamu paikallinen Inturistin opas oli käynyt laskemassa aamupalalla porukan, että kaikki oli paikalla, mutta eilen aamulla hän ei sitä jostain syystä ollut tehnyt.

Nyt hän kuitenkin ilmes-tyi ja tuli tietysti samaan pöytään oppaamme seuraan. Hän ei ollut moksinkaan, vaan oli viilipyttämisen rauhallinen. Juttelimme kaikkea ilmoista matkailuun ja tuli myös puhe kaukomatkailusta Neuvostoliittoon, joka oli kuulemma voimakkaassa kasvussa Siperiaan. Totesin siihen, että taitaa mennä aikaa ennen kuin suomalaiset joukoittain matkustavat Siperiaan entisten kokemusten perusteella. Siihen paikallinen opas vastasi vain diplomaattisesti, että Siperia on kaunis maa.

Inturistin opas ei kysellyt eilisestä päivästä mitään, vaikka olimme poissa. Joko hän tiesi jotain tai ei halunnut tehdä omaa asemaansa hankalaksi, koska hän oli ensisijaisessa vastuussa porukastaan Leningradin alueella. Suomen oppaan vastuu oli vain porukan vetäjän rooli. Kyllä kai hänkin olisi joutunut kuulusteluihin reissustamme, jos jotain olisi tapahtunut. Eli vaaranimme ”kannaksen koukkauksellamme” osittain koko retkikunnan turvallisen paluun Suomeen.

Tekemämme päätös, että puhumme asioista oikeilla nimillä vasta Suomen tullen jälkeen saattoi olla viisaampi kuin silloin heti arvasimekaan. On vain mielikuvi-tuksen asia, että miten meidän olisi käynyt jos olisimme kärehtäneet itse teosta tai jos olisimme tavallisten suomalaisturistien tapaan juhlineet illalla retkemme

Ote Alakylän koulupiirin kirjan kartasta Hassinmäen taloryhmytyksestä. Talojen nimet: 1. Näriäinen Yrjö 2. Pitkänen Matti 3. Kaasalainen Yrjö 4. Ahvonen Heikki 5. Skaffari Eemil, 6. Ahvonen Matti 7. Rantanen Kaisa 8. Hassi Juho 9. Kaasalainen Heikki 10. Ahvonen Johannes; talo kuului Konnitsan koulupiiriin, vaikka oli Hassinlampien vieressä.

onnistumista ja kailottaneet humalapäissämme kaikkea missä kävimme ja miten ”kukaan ei tiennyt mistään mitään”. Varsinkin tällaisissa tapauksissa hiljaisuus ja salailu olivat oman etumme mukaista. Senhän me kaikki sotilasvalan vannoneet isänmaanpuolustajat olemme sotilaspoliittisista asioista oppineet. Ei huudella eikä kerrota yhtään enempää kuin on pakko.

Pysähdyimme Viipurissa ja kävimme torilla katsele-massa paikallista elämän menoa ja sitä ankeutta, mikä silloisessa kommunismin ”ihannevaltiossa” todella vallitsi. Lopulta pääsimme onnellisesti Suomeen ja hel-potuksen tunne valtasi vihdoin mielen. Olimme luvanneet, että kertoisimme sitten bussissa kaikille kansamatkustajillemme reissumme kokemuksista sekä motivaatiostamme tähän matkaan.

Matti kertoi ensin omat kokemuksensa ja selvitti kuinka oli päädytty tällaiseen lomamatkaan ja mistä olimme saaneet vinkkiä koko matkan toteuttamisesta. Emme siis olleet ensimmäisiä pioneereja ”Kannaksen koukkauksessa” Leningradista käsin. Olimme kuitenkin ensimmäisten joukossa, jotka olivat käyneet entisiä kotiseutuja paikanpäällä katsomassa.

Itse kerroin miksi olin innostunut ja lähtenyt matkalle ja miksi olin niin kiinnostunut asioista ja miksi lähdin yleensä tekemään tällaista ”riskiretkä”. Kerroin omista näkemyksistäni sukuun ja yleensä omista näkemyksistä menneisyyteen. Ensimmäinen 20 vuotta on kasvamista ja perusteiden luomista tulevaa elämää varten. Seuraavat 20 vuotta on

perheen perustamista, lasten kasvatusta harrastuksi-neen, kouluttautumista ja uraputkessa juoksemista, jolloin oivaltaa jo, että on elämässä ehkä jotain muuta-kin. On menneisyys, on vanhemmat ja on esi-isät ja äidit sekä muut sukulaiset. Seuraavana 20 vuotena ehkä viisastuu ja huomaa, ettei se kaikenlainen ”hössötys” ole-kaan niin välttämätöntä ja tarpeellista kuin nuorempa-na luulee. Ehkä sitten 60 ikävuoden jälkeen on vasta viisaimmillaan ainakin jois-sain asioissa, vaikka kaikki-en asioiden vastaanottoky-ky ehkä jo hiukan hiipuiski-n. Olen kuitenkin iloinen ja onnellinen, että retki isien maille meni ilman suurempia kommelluksia. Ihan heti huomenna ei kyllä olla uudelleen menossa (itse kuuden vuoden päästä).

Saavuimme Äetsään illan-suussa. Soitin Matin luota heti perheelleni, että olen päässyt takaisin ja kaikki on kunnossa.

Loman päätyttyä menin tietysti ilmoittautumaan vanhan hyvän tavan mukaan Lennoston komentajalle, että olin palannut onnistuneelta ”Kannaksen koukkaukselta”. Komentaja oli myös karjalaista syntyperää ja joutunut lähtemään lapsena evakkoon kuten itsekin. Hän katsoi minua silmiin ja kysyi ”et kai sinä ihan oikeasti ole käynyt Karjalan Kannaksella”. Hän oli pitänyt kerto-maani suunnitelmaa enem-män vitseinä kuin totena. Ai-noa asia, joka häntä eniten huolestutti, oli se että minulle itselleni voi tulla siitä hankaluuksia vielä kuukau-sienkin päästä. Elettiihän tuolloin vielä maailmassa kylmän sodan aikaa. Ko-mentaja oli huojentunut,

kun olin tullut heti kerto-maan hänelle asiasta, että on enemmän aikaa ”sulatel-la asiaa” jos tästä tulee jo-tain kysymyksiä, mikä kuulemma oli mahdollista. Pyy-sin anteeksi, että en kyllä lähtiessäni ollut ajatellut asi-oita niin pitkälle ja jos olisin, en varmasti olisi lähtenyt koko matkalle.

Keskustelimme sitten myöhemmin ja yksityiskoh-taisemmin asioista valoku-vien äärellä. Keskustelujen lopuksi hän sanoi, ettei hän vieläkään oikein usko, että sinä sotilashenkilönä kävit rintamalinjojen takana kuin kaukopartiomiehet ikään. Sanoin siihen, että olin vain ihan tavallinen suomalainen turisti. ”Niin niin!” Mutta jos olisit jäänyt kiinni, niin et olisi ollut enää turisti, etkä olisi sitä vieläkään. Ties minne olisit joutunut, eikä meillä olisi ollut paljon kei-noja selittelyyn. Tuntuu nyt kuitenkin siltä, että asiat ovat ihan hyvin emmekä menettäneet hyvää ja tärkeää ammattimiestä.

Matkan kokonaistarkas-teluna näin jälkikäteen voi vain todeta, että olimme Matin kanssa onnekkaita ja tämän matkan tekeminen oli tarkoitettu näin tapahtu-vaksi. Olihan sen valmiste-lut yläkerrassa aloitettu jo paljon aikaisemmin, kuin sitä itse ymmärsimmeekään.

Matka oli onnistunut ja varmasti palautti Matille mieleen lapsuusajan muis-toja. Itselleni oli tärkeää saa-da uutta kontaktipintaa su-vun menneisyyteen, joka sil-loin oli vielä varsin hataralla pohjalla.

KALERVO
AHVONEN
Evp insinööri-
everstiluutnantti

Arvot kohdillaan

- juuret

Pyhäjärvellä.

Eduskuntavaalit 17.4.

Asiaa.

Tämän mainoksen maksaa Sastamalan Keskusta.

Pertti Hakanen
www.perttihakanen.fi
Pirkanmaan Keskusta

Ilmoituksen maksaa Maire Joutsenlahti

Yhtenäisen Satakunnan puolesta

JUHA JOUTSENLAHTI

KOKOOMUS
www.juhajoutsenlahti.fi

Juha Joutsenlahden äiti Maire (1940-) sekä isovanhemmat Heikki (1898-1981) ja Anna-Maria (1901-1984, os. Kiiski) Hiiri olivat kotoisin VPL Pyhäjärveltä.

Juuret Pyhäjärvellä, ehdokkaana Uudellamaalla.

ANTTI KAIKKONEN

www.anttikaikkonen.fi

Ilmoituksen maksaa:
Antti Kaikkonen

Matti Äijö

Metsätalousinsinööri

Kunnallismies

- Ikaalisten kaupungin-hallituksen pj.

- maakunnallisia

luottamustoimia

Liikkuja

- urheilija, terveys-

ja hyötyliikkuja

Metsämies

- metsäluontosuunnittelija Pirkanmaan metsä-

keskuksessa

- omien metsien hoitaja

- metsäasiantuntija

Matti asialle - eduskuntaan

Juuret Pyhäjärven Vernitsan kylällä

**Vuoden 2011
Vpl. Pyhäjärvi juhlat
pidetään
SASTAMALASSA 16.-17.7.**

**Järjestäjänä
Vammalan Karjalaiset**

Apurahoja jaossa

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö jakaa yhteydessään toimivista rahastoista apurahoja kaksi kertaa vuodessa.

Apurahan hakijan tulee omata vähintään toisen esivanhemman osalta pyhäjärveläiset sukujuuret. Tämä tulee käydä ilmi hakemuksesta, mainitsemalla kuka sukulainen on ja milloin hän on syntynyt.

Myöskin selvitys siitä missä ja mitä opiskelee ja missä vaiheessa opiskelut ovat. Hakemuksesta tulee selvittää hakijan nimen lisäksi osoite, myös sähköpostiosoite.

Perinnerahasto I:n

apurahat jaetaan äidinkieltä tai musiikkia opiskeleville tai tutkiville henkilöille.

Arvo Kukon rahastosta

jaetaan apurahat humanistisia tieteitä ja musiikkia opiskeleville.

Perinnerahasto I:n ja Arvo Kukon rahaston apurahojen hakuaika päättyy **toukokuun 2011 loppuun mennessä.**

Vapaamuotoiset hakemukset toimitetaan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitukselle osoitteella Yrjö S. Kaasalainen
Kallenkatu 10 29200 Harjavalta
yrjo.kaasalainen(at)luukku.com
Puh. 0400 626 770.

Apurahojen jaosta on myös tiedot osoitteessa: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio > Apurahat.

**Pyhäjärvi-tuotteita lahjaksi
ja omaan käyttöön**

Vaakunapaitoja edullisesti esim. lahjaksi ja asukseksi kotiseutumatkailulle juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita! Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy joko valkoisena tai helmenharmaana, koot S, M, L, XL, XXL. Kappalehinta edelleen vain 12 eur/kpl, jos tilaat 10 kpl saat ne yhteishintaan 100 eur.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, tulossa lisäpainos DVD-versiosta, hinta entinen 20 eur.

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Postitettaviin lähetyksiin lisätään postitus-

kulut, myös Karjalatalolta noutamisesta voitte sopia.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

Tuleeko lehtesi oikealla osoitteella?

Soita tiedot ajantasalle p. 040 730 2622

PYHÄJÄRVI-tuotteita

*** Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki.** 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkuajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa + postikulut.

*** Isännänviiri** (suunniteltu Kaarle Viika) koko 45x40 cm. Hinta 75 euroa + postikulut

*** Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari** (suunniteltu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

*** Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi** v. 1989 ilmestynyt kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historia-osa entisestä kotipitäjästämme sekä murreseasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

*** Tilaukset säätiön asiamies**
Pirjo Kiiala puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

TAPAHTUMAKALENTERI

Suvannon seudun sukututkimuspiiri kokoontuu 2.4.2011 Karjalatalolla Käpylänsuon 1 Helsingissä Laatokka salissa. Vetoryhmä kokoontuu klo 12.00. Kello 12.30-14.00 on varattu vapaaseen keskusteluun ja sukutietojen vaihtoon. Varsinainen kokous on klo 14.00-17.00. Kokouksesitelmän pitää Teuvo Leinonen aiheesta "Sodan lapset". Kokouksen järjestelyvastuu on Vpl. Pyhäjärven edustajilla. Joukolla mukaan – tervetuloa!

Tampereen Seudun Vpl Pyhäjärvikerhon tarinatuokio on ke 6.4.2011 klo 13.30, Tampereen Karjala-seuran kerhohuone, Koulukatu 12. Kevätretkiasiaa ja arpajaiset ym. ohjelmaa. Tervetuloa!

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerhon huhtikuun kokous pidetään torstaina 07.04.2011 klo 13 alkaen Lahdessa Ravintola Wanhassa Herrassa. Suunnitellaan toukokouun alun kevätretkeä Wuorelmalle Järvelään. Tervetuloa!

Lehtilaskut tulevat kevään kuluessa

Pyhäjärvi-lehden osoitteisto ja tilauslaskutus on siirtynyt vuoden 2011 alussa Satakunnan Painotuotteelle. Laskutus tapahtuu jatkossa kerran vuodessa. Tästä johtuen kaikkien laskut tulevat kevään aikana. Tärkeää on käyttää maksaessa viitenumeroa, joka näkyy kotiin tulevasta laskusta.

PIRJO KIIALA

Vpl. Pyhäjärvi-lehden taloudenhoitaja

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunisti Vpl Pyhäjärveä**. osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: larjava@gmail.com tai 050 3425027. Saatavana myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja

Pyhäjärvi-lehden seuraava numero ilmestyy huhtikuussa, aineistot toimitukseen viimeistään **pe 8.4.2011. mennessä.**

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Esko Pulakka, Salme Rintala ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 23%

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja Rautasemantie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@luukku.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki